

C303 – BUI21

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

1 juli 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN,
INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het jaarverslag van het Agentschap voor Buitenlandse Handel	1
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de bekendmaking van het Europees alarmnummer 112	4
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de aandacht voor discriminatie van meisjes in het beleid van de ontwikkelingssamenwerking	5
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de stappen die de Vlaamse Regering heeft genomen voor de goedkeuring van het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap	7
Vraag om uitleg van de heer Roland Van Goethem tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de subsidies aan maandblad MO*	8
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het marketingbeleid voor het binnenland van Toerisme Vlaanderen	10
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het gebrek aan marktonderzoek binnen de outboundsector	13
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het gebrek aan personeel in de reissector	15
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het rugzaktoerisme in het algemeen en jeugdherberg Pulcinella in Antwerpen in het bijzonder	16
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de projectaanvraag in het kader van het Kustactieplan voor Fort Napoleon in Oostende	18
Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de politieke rol van Zuid-Afrika in de Organisatie van de landen van Zuidelijk Afrika	
Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de politieke situatie in Zimbabwe	21

- Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over ontwikkelingssteun aan Zuid-Afrika, meer bepaald in verband met de aids/hiv-problematiek 23
- Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de ontwikkelingssteun aan Mozambique met betrekking tot de gezondheidszorg 25
- Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de 'vierde pijler' van de ontwikkelingssamenwerking 27
- Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de opvangsituatie van gehandicapte en verlaten kinderen en jongeren in Bulgarije
- Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de inspanningen om de situatie van weeskinderen en kinderen en personen met een handicap in de Bulgaarse instellingen en samenleving te verbeteren 30
- Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de aandacht voor seksueel geweld tegen vrouwen in het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking 34
- Vraag om uitleg van mevrouw Marie-Rose Morel tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het dalende aantal Chinese toeristen in Vlaanderen 37

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het jaarverslag van het Agentschap voor Buitenlandse Handel

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, een tijdje terug heb ik geïnformeerd naar de stand van zaken met betrekking tot het jaarverslag van het Vlaams Agentschap Internationaal Ondernemen. Blijkbaar zou dat rond 7 juli worden bekendgemaakt. Naar aanleiding daarvan heb ik de webstek van het Agentschap voor Buitenlandse Handel (ABH) bezocht. U weet dat ik er een aantal jaren geleden op heb aangedrongen dat ook die diensten een jaarverslag zouden maken en dat deze commissie daar op zijn minst kennis van zou kunnen nemen. Blijkbaar worden we als parlementsleden verondersteld van regelmatig zelf op de webstek te kijken of er al een jaarverslag is. Ik heb er in elk geval geen exemplaar van ontvangen. Zo'n jaarverslag is nochtans interessant. Het is volgens mij logisch dat het vragen oproept. Dat is bij mij toch het geval.

Ik ben van oordeel dat we over dergelijke instellingen – die niet rechtstreeks onder uw bevoegdheid vallen, noch van enige andere regering of parlement – ook informatie mogen krijgen. We geven er jaarlijks een niet onaanzienlijke financiële bijdrage aan. Wat me andermaal opvalt, is dat Vlaanderen het leeuwendeel van de gewestelijke bijdragen aan het agentschap voor zich neemt. Dat is een vaste verdeling die niet weerspiegeld wordt in de taalverhoudingen bij het personeel van de instelling. Ik vind dat u zich daar niet bij mag neerleggen, mevrouw de minister. Ik had van u graag vernomen of, en desgevallend welke, inspanningen er nog zijn gedaan om tot een meer billijke taalverhouding te komen. Het is blijkbaar niet mogelijk een echt taalkader te laten goedkeuren bij ontstentenis van een voogdijoverheid.

Het agentschap telt 48 personeelsleden, maar in de praktijk gaat het, onder meer ingevolge ziekte en detacheringen, om 39,9 personeelsleden. Ik veronderstel dat het om langdurig zieken gaat. Kunt u daar een getal op plakken? Hoeveel personeelsleden werden er gedetacheerd en waarnaartoe? Worden ze door het agentschap voort betaald of door hun huidige werkgever?

Ik las dat er de komende jaren heel wat personeel van het agentschap met pensioen gaat. Het aanwervingplan

zou worden aangepast. Het zou de bedoeling zijn om meer met polyvalente personen te gaan werken. Betekent dit dat het aantal personeelsleden zal inkrimpen?

Vorig jaar organiseerde het agentschap slechts twee economische zendingen onder het voorzitterschap van de prins, terwijl er anders altijd vier per jaar waren. Als reden wordt verwezen naar het feit dat het om een verkiezingsjaar gaat. Dat heeft me verwonderd. Vorig jaar waren er inderdaad federale verkiezingen. Het verband is me niet duidelijk. Betekent dit dat er volgend jaar ook maar twee of drie zendingen worden georganiseerd in het licht van de verkiezingen voor de deelstaatsparlementen?

Blijkbaar werd een zending naar India vorig jaar op vraag van de lokale autoriteiten afgelast. Om welke reden is dit gebeurd?

Het agentschap is bevoegd om gezamenlijke handelsmissies te organiseren, op initiatief van de federale overheid of van één of meerdere gewesten. Ik heb niet de indruk dat dat laatste zich al heeft voorgedaan in de bestaansgeschiedenis van het agentschap. In dat verband had ik graag vernomen hoe vaak Vlaanderen formeel de organisatie van een zending heeft gevraagd. Hoe vaak werd daarop ingegaan? Ik herinner me dat u in de vorige legislatuur als minister bevoegd voor Buitenlandse Handel van oordeel was dat de kroonprins ook best Vlaamse zendingen kon voorzitten. Dat is bij mijn weten tot nu toe niet gebeurd. Zijn er vragen in die richting gesteld? Zijn er zendingen waar u als enige excellentie aanwezig was, of nam er telkens een federale minister als een soort waakhond of 'hoeder van mijn broeder' aan de zendingen deel?

Naar aanleiding van de zending in China en meer bepaald in Shanghai werden heel wat akkoorden op officieel vlak afgesloten, zoals in de wetenschappelijke domeinen, onder meer met het Vlaams Agentschap voor Buitenlandse Handel. Kunt u preciseren wat dit juist behelst?

U zegt altijd dat de zendingen en initiatieven van het agentschap een Vlaamse profilering niet in de weg staan. In Qatar werden vorig jaar twee seminaries georganiseerd onder de titel 'Belgium, Building Better' en 'Belgium lifestyle even'. Wat hield dat juist? Hoe werd Vlaanderen daarin geprofileerd?

Het ABH verleende in het kader van zijn bevoegdheid voor het verspreiden van informatie over buitenlandse markten – als het gaat om de door de internationale financiële instellingen gefinancierde projecten – zijn

medewerking aan de organisatie van twee seminars in het buitenland. Wat me daarbij opviel, was het relatief lage aantal deelnemers. Aan het seminarie 'Transport in EU external aid programmes' namen slechts 3 Belgische bedrijven deel op een totaal van 124. Aan 'Water Supply and waste water treatment' namen 9 Belgische bedrijven deel op de 123. Is er een uitleg voor dit lage aantal? Hoeveel van de Belgische bedrijven kwamen uit Vlaanderen?

Het exporteursbestand heeft de kaap van de 16.000 ondernemingen overschreden. Hoeveel Vlaamse bedrijven zijn daar bij? Wat me opvalt, is dat de databanken van de gewesten op regelmatige basis vergeleken worden met het exporteursbestand van het agentschap. Ik begrijp niet goed wat de zin is om de twee databanken te handhaven.

Een van de bevoegdheden van het agentschap bestaat in het uitvoeren van taken van gezamenlijk belang. Ik heb dat niet meteen teruggevonden in het jaarverslag. Hoeveel taken van gezamenlijk belang werden door de raad van bestuur unaniem beslist en welke?

Ten slotte stel ik vast dat de openbare sector van het Vlaamse Gewest in de raad bestuur van het agentschap vertegenwoordigd is door de kabinetschef van de minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel. Ik moet u eerlijk zeggen dat de logica hiervan me ontsnapt. Dat geldt trouwens ook voor het feit dat de regeringscommissaris tegelijk ook fractiesecretaris is van Open Vld in de Belgische Senaat. Ik zie die link echt niet zitten. Ik had graag vernomen op basis van welke overwegingen die aanstellingen zijn gebeurd.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer Van Nieuwenhuysen, uit contact met het Agentschap Buitenlandse Handel blijkt dat de raad van bestuur in zijn vergadering van donderdag 5 juni 2008 het activiteitenverslag 2007 heeft goedgekeurd. Op maandag 9 juni hebben zij het Vlaams Parlement gecontacteerd met de vraag hoeveel exemplaren dienden bezorgd te worden per drager. Op woensdag 25 juni heeft het parlement gevraagd om, net als vorig jaar, 33 exemplaren te mogen ontvangen. Dit aantal werd daarna aan het parlement bezorgd. Zoals u zelf ook aangeeft, is het verslag steeds beschikbaar op de website van het agentschap.

De door u aangehaalde problematiek van de taalverhoudingen is een oud zeer. U hebt daarover op 3 juli 2007 een vraag om uitleg gericht aan mijn voorganger, mevrouw Moerman. Ik kan u tot op vandaag geen nieuwe elementen in dit dossier aanbrengen. Er is nog steeds geen advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht binnen. Ik zal de commissie daarover opnieuw aanschrijven.

In 2007 werden inderdaad twee gezamenlijke handelsmissies georganiseerd onder het voorzitterschap van

prins Filip. De zending naar de Volksrepubliek China en Hong Kong in juni 2007 heeft 5 steden aangedaan en verbleef tweemaal in Beijing. De organisatie van een prinselijke missie vergt toch veel meer voorbereiding dan een klassieke economische zending. In het najaar, november 2007, had de tweede zending plaats naar Bahrein en Qatar. De prins wordt steeds door een minister van het federale en het deelstatelijke niveau vergezeld. Soms gebeurt het dat een federale staatssecretaris mee gaat. Collega de Donnea is, als minister van staat, ook al mee geweest.

Dit jaar zijn er vier prinselijke missies gepland, waarvan twee reeds achter de rug zijn, met name Seattle en Vancouver, en Egypte. In het najaar zijn nog missies naar Argentinië en Uruguay en Singapore en Indonesië gepland. Volgend jaar zijn er vier prinselijke missies gepland: Mexico en Panama, Korea, Oekraïne en India. De zending naar India, die gepland was voor december 2007, werd op vraag van de lokale overheid uitgesteld. In september 2007 lieten de Indiase autoriteiten weten dat in dezelfde periode van de zending de door het World Economic Forum georganiseerde India Economic Summit plaatsvond en er ook een staatsbezoek was van de Portugese President. Portugal nam op dat ogenblik het Europese voorzitterschap van de Europese Unie waar. Rekening houdend met de korte resterende tijdsspanne werd gezamenlijk beslist geen economische missie te organiseren naar een andere bestemming, omdat die niet meer in optimale omstandigheden kon worden voorbereid.

Het agentschap telt nu inderdaad 48 personeelsleden. Dat komt overeen met 39,5 voltijdsequivalenten. Het verschil wordt veroorzaakt door drie langdurige zieken en 10 personeelsleden die deeltijds werken. Eén personeelslid is gedetacheerd naar het kabinet van de minister-president van de Waalse gewestregering. Het salaris en de patronale lasten worden door het kabinet aan het agentschap terugbetaald.

Het agentschap is bevoegd om gezamenlijke handelsmissies te organiseren, op initiatief van één of meerdere gewesten, of op vraag van de federale overheid. Tot op heden heeft Vlaanderen echter nog niet echt formeel de organisatie van een zending gevraagd. U moet wel weten dat het programma van het agentschap sowieso extracommunautair ligt. Bij het agentschap doet men de verre bestemmingen aan. De BRIC-landen, die regelmatig terugkomen, zijn natuurlijk van belang voor Vlaanderen.

Het Agentschap Buitenlandse Handel is ook bevoegd voor de taken van gemeenschappelijk belang waartoe de raad van bestuur unaniem beslist volgens artikel 3, hoofdstuk 1, afdeling 1. In dit kader heeft de raad van bestuur in zijn vergadering van 14 september 2006 beslist dat het agentschap één sectorale publicatie zou

verzorgen in 2007 met als thema ‘De dienstensector’. Dit resulteerde in de studie Transport en Logistiek.

Het aanwervingsplan van het Agentschap voor Buitenlandse Handel voorziet in een kader van maximaal 50 personen. Bijna vijf jaar ervaring heeft aangetoond dat het in een kleine organisatie een meerwaarde is om polyvalente medewerkers in dienst te hebben.

Er werden geen akkoorden gesloten op het niveau van minister of Vlaamse Regering met China of Sjanghai. Ik wil hier wel opmerken dat er geen Vlaams Agentschap voor Buitenlandse Handel bestaat.

Het seminarie ‘Belgium, Building Better’ werd in het kader van de economische zending in Qatar gezamenlijk georganiseerd door Flanders Investment & Trade, AWEX en Brussel Export. Na een verwelcoming en een inleidende toespraak door mezelf in naam van de drie gewesten kwamen de volgende vier thema’s aan bod: ‘The construction environment in Qatar’, ‘Architecture & Urbanism, the Belgian offer’, ‘The Belgian know-how in infrastructure for big events’ en ‘The role of Belgian SME’s in big projects’. Om het Vlaamse profiel te onderstrepen werd tijdens het galadiner van het Belgian Lifestyle Event de nadruk gelegd op onze Vlaamse diamanthandel en enkele andere lifestyle-elementen.

Vandaag zijn er 16.601 bedrijven ingeschreven in het exporteursbestand van het agentschap, waarvan er 8722 in Vlaanderen zijn gevestigd. Er bestaat een regelmatige uitwisseling van gegevens van de databanken van de gewesten en het exporteursbestand van het Agentschap voor Buitenlandse Handel. Dit gebeurt op maandbasis met AWEX, elke week met Flanders Investment & Trade en op geregelde basis met Brussel Export. Die uitwisseling van gegevens staat het Agentschap voor Buitenlandse Handel enerzijds toe over te gaan tot het codificeren van de activiteiten van elke nieuwe onderneming en anderzijds het exporteursbestand te vervolledigen. Ook de gewesten breiden op die manier hun databanken uit met meer gedetailleerde informatie.

Met het oog op een goede ‘customer relationship management’ is het van belang om dit exporteursbestand in samenwerking met de gewesten zo uitgebreid en correct mogelijk up-to-date te houden. Een van de troeven van het agentschap is immers het beheren van een systeem van selectieve informatieverspreiding ten bate van de ondernemingen, geregistreerd in het exporteursbestand. Dat houdt in dat handelsvoorstellen, aanbestedingen en internationale projecten gratis, op gerichte wijze, worden meegedeeld aan de firma’s en dit onder het logo van het organisme voor de bevordering van de buitenlandse handel van het gewest waar de firma is gevestigd.

In het verslag wordt ook vermeld dat voor elk land een maximum van tien inschrijvingen werd opgelegd om deel

te nemen aan de seminaries. Het stond de bedrijven vrij om al dan niet deel te nemen. Met drie Belgische bedrijven die deelnamen aan het seminarie over transport en negen Belgische bedrijven die deelnamen aan het seminarie over water, bleef België steeds binnen dit contingent. Eén Vlaams bedrijf nam deel aan het seminarie ‘Transport in EU external aid programmes and in an enlarged Europe’ en vijf Vlaamse bedrijven namen deel aan het seminarie ‘Water Supply and waste water treatment in EU external programmes’.

Voor wat betreft de openbare sector gaat het om de volgende personen die vertegenwoordigd zijn in het agentschap. De heer Koen Allaert, gedelegeerd bestuurder van Flanders Investment & Trade en mevrouw Carla Brion, kabinetschef van de Vlaamse minister van Cultuur, zijn door de Vlaamse Regering benoemd. De regeringscommissaris is Herman Herpelinck. Hij is tevens fractiesecretaris van Open Vld in de Belgische Senaat.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Bedankt, mevrouw de minister. Er waren heel wat vragen, u hebt heel wat antwoorden gegeven. Ik ga niet op alles nog eens ingaan. Ik neem akte van het feit dat het jaarverslag is toegestuurd aan het parlement. Ofwel is er hier een interne communicatiefout geweest, ofwel ligt het aan De Post, maar ik heb niets ontvangen. Maar dat is maar een detail.

U zegt dat er geen nieuwe elementen zijn wat betreft de taalverhoudingen. Ik zal de Vaste Commissie voor Taaltoezicht aanschrijven, maar het probleem is natuurlijk dat hun antwoord hetzelfde zal zijn als de vorige keer, namelijk dat er geen voogdijoverheid is en dat er dus geen uitspraak kan worden gedaan over een taalkader. Ik stel alleen maar vast dat de taalverhoudingen bij het personeel van het Agentschap voor Buitenlandse Handel ondertussen in het nadeel zijn van de Vlamingen, zowel qua werklust als wat betreft de verhoudingen van de gewestelijke financiële inbreng in het agentschap.

Dat er in 2007 maar twee zendingen waren, hebt u voor een deel uitgelegd, maar u bent niet ingegaan op het feit dat in het jaarverslag wordt gesteld dat dat voor een deel te wijten was aan de federale verkiezingen. Ik begrijp dat niet goed. Is dat omdat er een federale minister bij aanwezig moet zijn? Ik stel vast dat het feit dat er volgend jaar regionale verkiezingen zijn, geen effect heeft op de planning.

Ik heb u uw bewering van de vorige legislatuur dat het perfect mogelijk moet zijn dat de prins ook zendingen van het Vlaamse Gewest zou gaan leiden, niet horen herhalen. U hebt dat tijdens de vorige legislatuur als

minister nochtans gezegd. Wij dringen daar, voor alle duidelijkheid niet op aan, maar ik heb het u nu niet horen herhalen.

U bevestigt ten slotte dat de openbare sector van het Vlaamse Gewest in de raad van bestuur vertegenwoordigd is door de twee personen die ik had genoemd. Mijn vraag was alleen op basis van welke overwegingen een kabinetschef van de minister van Cultuur en een fractie-secretaris van een partij in de Senaat worden aangewezen in de raad van bestuur van het Agentschap voor Buitenlandse Handel. Die connectie is mij niet echt duidelijk.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Ik denk dat ik alle antwoorden heb gegeven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de bekendmaking van het Europees alarmnummer 112

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik kom zelden naar deze commissie, niet omdat ze me niet interesseert, maar omdat de vergadering van deze commissie vaak samenvalt met die van de commissies voor Onderwijs of Wonen. Het is mijn tweede vraag aan u tijdens deze legislatuur. Ik heb gelukkig collega's, zoals de heer Verstreken, die dat perfect voor mij opnemen.

Het is vakantietijd, al voelen we dat nog niet in dit parlement. Mijn zoon heeft vakantie en ik vermoed dat mensen die kinderen hebben weten dat de grote vakantie is aangebroken. Naar aanleiding van wat de voorbije weken is verschenen – en persoonlijk voel ik me ook nauw betrokken bij dossiers die een aspect veiligheid vertonen –, blijkt er in Europa vanaf dit jaar een noodtelefoonnummer te bestaan.

Op 11 februari 2008 heeft de Europese Unie aan de lidstaten gevraagd dringend acties te ondernemen om het Europese noodnummer in het eigen land ruime bekendheid te verschaffen. Op de website ec.europa.eu/112 is materiaal ter beschikking dat gebruikt kan worden ter promotie van het nummer 112. Dit materiaal werd in het begin van de vorige maand tentoongesteld in Brussel.

Ik ben zeer blij dat ik mijn vraag kon stellen, want het was niet zo duidelijk of het een vraag was die op het

Vlaamse niveau aan bod kan komen. U bent ook verantwoordelijk voor het buitenlandse beleid, we hopen dat u de juiste minister bent.

In Vlaanderen zijn er heel wat mensen die het nummer kennen, maar slechts 35 percent van de Vlamingen weet dat het nummer ook bruikbaar is in het buitenland. De ervaring leert dat op het ogenblik dat mensen in nood verkeren, ze vaak niet weten welk nummer ze moeten bellen. We hebben er alle belang bij om dat nummer op brede schaal bekend te maken.

Daarom wil ik u enkele vragen stellen, mede op vraag van de EU-commissaris voor Telecommunicatie. Welke acties gaat u zelf ondernemen om dit noodnummer bekend te maken? We zijn intussen al een half jaar verder. In welke mate is er contact tussen de deelstaat Vlaanderen en het federale niveau, of is er een afspraak tussen de verschillende deelstaten dat het alleen op het federale niveau moet worden behandeld? Het is 5 na 12. De vakantie is al begonnen. Ik heb niets gemerkt in de media. Ik kijk wel niet constant naar de tv of lees niet voortdurend de kranten, maar ik heb geen speciale acties opgemerkt rond het noodnummer 112.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw Heeren, ik ben blij dat u een vraag hebt gevonden om naar deze commissie te komen. Ik heb ruime bevoegdheden zodat u er bijna zeker van kon zijn dat u bij de juiste minister terecht kwam.

Zelf ben ik er niet helemaal zeker van. In de eerste plaats is het een bevoegdheid van de federale minister van Binnenlandse Aangelegenheden. Het is aan minister Dewael om ervoor te zorgen dat de bekendmaking van het noodnummer vlot loopt.

Dat betekent niet dat de Vlaamse Regering niets heeft gedaan. U had ook de vraag kunnen stellen aan de minister-president, die bevoegd is voor Communicatie. Hij heeft in dat verband al initiatieven genomen. Mensen die verantwoordelijk zijn voor de Vlaamse Infolijn hebben gedaan wat van hen kon worden verwacht. Het contactpunt Vlaamse Infolijn vermeldt dat nummer al geruime tijd bij de nuttige nummers. Het nummer staat ook vermeld op de bewaarkaart die misschien wat te vroeg huis-aan-huis werd verspreid, in het voorjaar 2007. Ik zie dat u verrast bent door de diligentie waarmee de Vlaamse overheid optreedt.

Tot slot ben ik u dankbaar voor uw vraagstelling, want al heb ik er geen bevoegdheid over, toch heb ik een aanknopingspunt gevonden. Ik zal de toeristische sector aanschrijven. Het zou goed zijn dat de toeristische sector, de touroperators, de reisbureaus bijvoorbeeld bij het pakket informatie dat de mensen krijgen,

stelselmatig het noodnummer vermelden. Zo weten de mensen die naar het buitenland gaan welk nummer ze kunnen bellen, waar ze zich ook bevinden.

Ik zal de toeristische sector dus aanschrijven. Ik zal straks nog even van gedachten wisselen met mevrouw Van Dijck, de directeur-generaal van Toerisme Vlaanderen die hier aanwezig is. Ook zij zal maatregelen nemen. Ze zal dit aspect opnemen in het convenant dat met de federatie van de toeristische industrie is gesloten. De toeristische industrie zal er dus ook aandacht aan besteden. Toerisme Vlaanderen zal het nummer ook opnemen op haar website en er aandacht aan besteden in het eerstkomende seizoenstijdschrift. Het moment waarop mensen een reis boeken en informatie krijgen, is nog een goed moment om ze eraan te herinneren. Men krijgt het nummer wel mee op een bewaarkaart, maar parlementsleden die het heel erg druk hebben schenken er niet voldoende aandacht aan.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik stel voor dat ik nog vragen stel, want ik vind het antwoord uitstekend. Volgende maand ga ik zelf weg, maar ik moet toegeven dat ik via internet heb geboekt.

Voor mensen die via een reisbureau de stap naar het buitenland zetten, is het goed dat het nummer in hun informatiepakket wordt opgenomen. Websites zijn ook interessant omdat het aantal boekingen via het internet groter is dan via het reisbureau. Het zou goed zijn dat alle maatschappijen, zowel voor bus- als vliegtuigreizen, het noodnummer op een aantrekkelijke manier op hun website zouden vermelden.

Ik bedank u alvast. Ik beloof u dat ik volgend werkjaar meer vragen over toerisme kom stellen, want ik woon in een provincie die het toerisme hoog in het vaandel draagt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de aandacht voor discriminatie van meisjes in het beleid van de ontwikkelingssamenwerking

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, net zoals mevrouw Heeren wil ik beginnen met te zeggen dat mijn engagement in andere commissies me in het verleden niet veel kansen heeft geboden om hier vragen te stellen. Vandaag wil ik

toch één probleem onder de aandacht brengen, want het realiseren van structurele verbeteringen aan de leefomstandigheden van kinderen in het Zuiden verdient bijzondere aandacht.

In 2000 spraken de staats- en regeringsleiders af om tegen 2015 acht concrete ontwikkelingsdoelstellingen na te streven: de fameuze Millenniumdoelstellingen. Gelijke behandeling tussen mannen en vrouwen, ook tussen meisjes en jongens, staat daarbij centraal. Zes van de acht doelstellingen houden rechtstreeks verband met kinderen. Het gevaar bestaat dat ze niet worden gerealiseerd als er geen extra aandacht naar meisjes uitgaat. Voor meisjes moesten er de afgelopen jaren reeds een aantal belangrijke doelstellingen worden gerealiseerd. Zo moesten meisjes al in 2005 toegang hebben tot het basisonderwijs. Deze belofte wordt nog steeds niet gehaald.

Meisjes en jongens moeten ook dezelfde rechten hebben. Iedere schending van rechten is onaanvaardbaar, maar ook vandaag nog moeten we vaststellen dat wereldwijd de rechten van meisjes nog steeds meer worden geschonden dan de rechten van jongens. Ook het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind besteedt daar terecht aandacht aan. In het kader van een van zijn jaarlijkse campagnes besteedt Plan België daar thans bijzondere aandacht aan. Dit jaar gebeurt dat onder de titel 'Discriminatie van meisjes is onaanvaardbaar'.

Plan België, lid van de internationale koepel van 'planorganisaties', is een internationale kindgerichte ontwikkelingsorganisatie. De primaire doelstelling van Plan België is de realisatie van structurele verbeteringen aan de leefomstandigheden van kinderen in het Zuiden via ontwikkelingsprogramma's op het terrein enerzijds en via sensibilisering en beleidsbeïnvloeding in Vlaanderen anderzijds. Het is belangrijk en zelfs noodzakelijk dat u, als minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking, op dat vlak mee de nodige inspanningen levert.

Kinderrechten en ontwikkelingssamenwerking gaan samen. Terecht is in deze commissie, naar aanleiding van de bespreking van de conferentie in 2004 van Plan België, bij het begin van de legislatuur, beklemtoond dat kinderen belangrijke deelnemers aan het ontwikkelingsproces zijn en dat ze moeten worden gestimuleerd om hun noden en rechten te verwoorden. Participeren, zo is toen gezegd, kan men best op jonge leeftijd leren. Daarom wil Plan België kinderen en jongeren van bij het begin bij alle projecten betrekken.

Op basis van een aantal concrete bevindingen en van de visie die in die conferentie aan bod kwam, werden heel concrete beleidsaanbevelingen gedaan voor alle overheden die met ontwikkelingssamenwerking bezig zijn. Het bevorderen van de participatie van kinderen

en jongeren aan ontwikkelingsprojecten kan een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van het kind en aan de ontwikkeling van de samenleving waarin de internationale gemeenschap via ontwikkelingssamenwerking investeert.

Mijnheer de minister, welke initiatieven hebt u in deze legislatuur genomen om rekening te houden met deze belangrijke doelstelling om de leefomstandigheden van kinderen in het Zuiden te verbeteren in het algemeen en om aandacht te vragen voor een gelijke behandeling van meisjes en jongens en het uitsluiten van iedere vorm van discriminatie van meisjes in het bijzonder? Op welke wijze hebt u inmiddels de Millenniumdoelstellingen, het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en de recente aanbevelingen van onder meer Plan België betreffende een gelijke behandeling van meisjes en jongens omgezet in concrete beleidsdoelstellingen? Welke concrete acties hebt u ter zake reeds genomen?

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw Dillen, ik ben zeer vereerd dat u naar deze commissie komt en een vraag stelt, vooral omdat het gaat over een problematiek waarin ik uw zorgen volledig deel. De rechten van het kind, de gelijkheid tussen man en vrouw, de gelijkheid tussen meisjes en jongens: het is een thema dat heel sterk ons beleid inzake ontwikkelingssamenwerking bepaalt.

Ik vind net als u dat wij bijzonder attent moeten zijn voor elke mogelijke schending van de rechten van de kinderen, meer in het bijzonder de discriminaties waarvan meisjes en vrouwen het slachtoffer kunnen zijn. Die zijn ook vaak gerelateerd aan de sociaaleconomische situatie en de gezondheidssituatie waarin ze zich bevinden. Zoals u weet, laten wij ons inderdaad leiden door de Millenniumdoelstellingen, door het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en door het Internationaal Verdrag inzake Uitbanning van alle vormen van Discriminatie van Vrouwen.

In haar nota van 22 juli 2005 onderstreepte de Vlaamse Regering het belang van de Millenniumdoelstellingen. De regering wil met haar beleid actief bijdragen tot het behalen van deze doelstellingen. Ik vermeld specifiek Millenniumdoelstelling 3 inzake de gendergelijkheid – de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, tussen meisjes en jongens – en de Millenniumdoelstellingen 4 tot 6 inzake gezondheid.

België is een verdragspartij van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Als deelstaat is de Vlaamse overheid ook betrokken partij en gebonden door de uitvoering van dit verdrag.

De toewijding aan de mensenrechten en, in het bijzonder, aan de rechten van het kind en de rechten van de vrouw, is inherent aan de Millenniumdoelstellingen.

Kinderen zijn een doelgroep van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Een van die doelstellingen – en dat is in het Kaderdecreet opgenomen – is een bijdrage leveren tot de armoedebestrijding in het Zuiden. U weet dat onze samenwerking zich vooralsnog concentreert op drie partnerlanden in Zuidelijk Afrika: Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi. Daarbij richt onze ontwikkelingssamenwerking haar aandacht op de meest kwetsbare bevolkingsgroepen. Daartoe behoren in de minst ontwikkelde landen in de eerste plaats kinderen en jongeren. In Zuidelijk Afrika is meer dan de helft van de bevolking jonger dan 35 jaar. In een benadeelde omgeving staan kinderen, jongeren en vrouwen het meest kwetsbaar. Zij hebben geen gelijke toegang tot voeding, gezondheidszorg, onderwijs of een woning. Het is vaak problematisch om aan een volwaardig inkomen te geraken.

De gelijkheid tussen man en vrouw en kinderrechten zijn voor ons transversale, horizontale thema's. Ze keren altijd terug. Er is in het Vlaamse beleid aandacht voor kinderen in de meeste sectoren. Steun aan projecten en programma's op het vlak van voedselzekerheid, ontwikkeling van de landbouw, verbetering van de volksgezondheid, strijd tegen HIV/aids en de bevordering van het ondernemerschap in landelijke gebieden of de ondersteuning van microkredieten: dat heeft direct of indirect een gunstig effect op het welzijn van de kinderen, zodat ze van hun grondrechten kunnen genieten. Onder grondrechten versta ik onder andere het recht op een waardig leven, op voeding, op gezondheid. Ook de gelijkheid tussen man en vrouw is een horizontaal leidmotief in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking en valt niet uitsluitend te reduceren tot Millenniumdoelstelling 3. Gender is opgenomen als transversaal thema in de Strategienota die is overeengekomen met de regeringen van Mozambique en Zuid-Afrika. In meerdere projecten wordt hier bijzondere aandacht aan geschonken. Ook in de Strategienota met Malawi, die in het najaar zal worden goedgekeurd, is dit een horizontaal thema.

Ik geef nog kort – niet exhaustief, want dat is onmogelijk in het kader van dit antwoord op deze vraag om uitleg – een overzicht van een reeks initiatieven die specifiek gericht zijn op kinderen en vrouwen. Voor het hele relaas verwijs ik naar de ODA-rapporten, waarvan u kennis hebt, en naar de jaarlijkse activiteitenrapporten van het Vlaams Agentschap Internationale Samenwerking.

Ik som eerst de steun op aan internationale organisaties, om daarna over te gaan naar de bilaterale samenwerking met de partnerlanden.

Sinds 2006 steunt Vlaanderen UNAIDS, het gemeenschappelijke VN-programma voor de strijd tegen HIV/aids. Er wordt gemikt op drie resultaatgebieden:

de ontwikkeling van preventieprogramma's, de bescherming van kinderen tegen de epidemie, en de bescherming van vrouwen en jongvolwassen meisjes.

De Vlaamse overheid steunt sinds 2001 de technische samenwerking van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO). Binnen dit kader geeft Vlaanderen middelen aan onder meer preventie van HIV en seksueel overdraagbare aandoeningen bij jonge meisjes en vrouwen, de preventie van geweld tegen kinderen, de preventie van ongevallen bij jongeren. Dit zijn drie domeinen waaraan de regeringen in Zuidelijk Afrika meer aandacht kunnen besteden en waarvoor ze de WGO vragen om steun en expertise voor capaciteitsopbouw en institutionele ontwikkelingen.

In de periode 2008-2011 zal de Vlaamse Regering de WGO steun verlenen voor de verbetering van de zwangerschapsbegeleiding in Zuidelijk Afrika. Een aan de lokale noden aangepast model voor de zwangerschapsbegeleiding zal onder wetenschappelijke monitoring op gefaseerde wijze in de drie partnerlanden worden geïntroduceerd.

Ik kom tot de bilaterale samenwerking. In Zuid-Afrika is de steun aan de provincie Vrijstaat voor de preventie van HIV/aids in de eerste plaats gericht op de bewustwording van jongeren. In KwaZulu-Natal behoren kinderen en jongeren tot de belangrijkste doelgroep van het voedselzekerheidsprogramma. In Mozambique zet de Vlaamse overheid sterk in op gezondheid en op technisch onderwijs. In het kader van de steun aan de provincie Tete in Mozambique werkt het International Center for Reproductive Health onder andere aan de preventie van moeder-op-kind-transmissie van HIV/aids. Speciale aandacht gaat uit naar de moeder en haar kind. In Malawi ten slotte is de bevordering van de voedselveiligheid een essentieel element in de strijd tegen armoede. De toegang tot voedsel en een stabiel inkomen binnen het gezinskader verbeteren de levensomstandigheden van kinderen en vrouwen. De doelstelling is om in twee districten 29.000 voedselonzekere gezinnen te bereiken.

Ik hoop dat dit korte overzicht u toelaat om met mij te besluiten dat wij in het kader van de Millenniumdoelstellingen wel degelijk heel veel en bijzondere aandacht hebben voor de rechten van het kind en voor de gelijkheid tussen man en vrouw.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank de minister voor zijn antwoord en uiteraard ook voor de aandacht die hij aan deze problematiek besteedt. Kinderen zijn bijzonder kwetsbaar en verdienen een zo groot mogelijke bescherming. Helaas moeten we op het terrein vaststellen dat de situatie in veel landen nog steeds problematisch is. Veel kinderen kunnen nog steeds niet genieten van wat wij eigenlijk essentiële, fundamentele grondrechten noemen.

Ik dank de minister voor het feit dat hij dit dossier, uiteraard binnen zijn eigen bevoegdheden inzake ontwikkelingssamenwerking, hoog op de agenda houdt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de stappen die de Vlaamse Regering heeft genomen voor de goedkeuring van het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, ieder jaar roepen alle kindombudsmannen en -vrouwen naar aanleiding van de Internationale dag voor personen met een handicap op om respect voor kinderen met een handicap op de agenda van de beleidsmakers, van de media en van het grote publiek te plaatsen.

Op 13 december 2006 hebben de Verenigde Naties (VN) een nieuw verdrag goedgekeurd waarin de rechten van personen met een handicap expliciet zijn vastgesteld. Dit verdrag is uiteraard belangrijk voor kinderen met een handicap. De federale overheid heeft dit verdrag ondertekend. Voor zover ik weet, is dit verdrag echter nog steeds niet geratificeerd. Het gevolg is uiteraard dat het verdrag nog steeds geen kracht van wet heeft. Een snelle ratificatie van het verdrag lijkt me noodzakelijk. Dat zou er immers toe leiden dat de omzetting in het beleid en in de praktijk snel zou volgen.

Het Europees Netwerk van Kinderombudsmannen heeft een standpunt ingenomen en pleit specifiek voor meer sensibilisering inzake handicaps en gelijkwaardigheid, voor meer participatie, voor de inclusie van kinderen met een handicap, voor zorg op maat, voor de ondersteuning van de gezinsleden van minderjarigen met een handicap en voor meer bescherming van deze minderjarigen tegen allerlei vormen van geweld. Ik haal hier slechts een paar belangrijke doelstellingen aan.

Ik heb de moeite gedaan nog eens contact met het Vlaams Kinderrechtencommissariaat op te nemen. Ik heb evenwel geen concreet antwoord gekregen. De stand van zaken met betrekking tot deze ratificatie is op dit ogenblik nog niet duidelijk. Het beleid inzake personen met een handicap is nochtans een inclusief Vlaams beleid dat de aandacht van alle Vlaamse ministers verdient. Ze moeten uiteraard allen binnen hun eigen bevoegdheden blijven.

Het Europees Netwerk van Kinderombudsmannen, een functie die in Vlaanderen trouwens door een vrouw

wordt uitgeoefend, dringt aan op een snelle ratificatie van het verdrag en van het facultatief protocol. Om wat meer duidelijkheid te krijgen, zou ik de minister dan ook een aantal concrete vragen willen stellen.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de ratificatie van het verdrag? Welke initiatieven heeft de Vlaamse Regering genomen om voor een snelle ratificatie van dit belangrijke verdrag te zorgen? Is dit verdrag reeds op de agenda van het Overlegcomité met de federale regering geplaatst? Weet u of de federale overheid al stappen heeft gezet? Heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen het gemengd karakter van het verdrag al vastgesteld? Welke concrete initiatieven zijn reeds genomen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, we hebben dit onderwerp naar aanleiding van een vraag om uitleg van mevrouw Stevens al eerder in deze commissie kunnen bespreken. Ik kan alvast melden dat reeds een en ander is gebeurd. Ik zal de vragen van mevrouw Dillen dan ook niet in de door haar gebruikte volgorde beantwoorden.

Het lijkt me immers logisch eerst mee te delen dat de Werkgroep Gemengde Verdragen het gemengd karakter van het verdrag en van het facultatief protocol reeds op 17 oktober 2006 heeft vastgesteld. Ik heb, samen met mijn deelstatelijke en federale collega's in de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het verslag van die werkgroep op 12 december 2006 goedgekeurd. Vervolgens heb ik het nodige gedaan om ervoor te zorgen dat dit van 13 december 2006 daterende verdrag zo snel mogelijk kon worden ondertekend. Dat is op 30 maart 2007 in het hoofdkwartier van de VN ook gebeurd. Op 23 maart 2007 hebben we, na het doorlopen van de klassieke procedure, het verdrag goedgekeurd. Die procedure omvat een advies van de inspectie van Financiën en een begrotingsakkoord. Het advies van de inspectie van Financiën is op 22 februari 2007 toegekomen. Het begrotingsakkoord is op 22 maart 2007 gesloten.

Voor zover ik weet, heeft de federale overheid het verdrag nog niet geratificeerd. Ik heb het nodige gedaan om ervoor te zorgen dat wij de procedure al kunnen doorlopen. Ik zal alle tussenstappen niet opsommen. Op 10 juni 2008 heb ik minister Vanackere en minister Van Brempt een ontwerp van instemmingsdecreet bezorgd. In principe moeten hun departementen het inhoudelijke aspect verder uitwerken. Ik heb hier geen zicht op. Ik hoop dat er nog voor het zomerreces een principiële goedkeuring volgt. Dat zou de Vlaamse Regering, eenmaal de nodige adviezen zijn verleend, in staat stellen om zo snel mogelijk na het zomerreces tot de definitieve goedkeuring over te gaan. Ik hoop dat het Vlaams Parlement dit vervolgens zo snel mogelijk kan goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik denk samen met u dat we mogen concluderen dat nog dit jaar, normaal gezien, op het Vlaamse niveau het nodige volledig afgerond zal zijn. Ik zal in ieder geval in de commissie voor Welzijn, waar ik wel regelmatig vragen stel, het nodige doen om dit dossier op te volgen.

Omtrent de goedkeuring zal over de partijgrenzen heen geen twijfel bestaan. Dat zal worden goedgekeurd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Roland Van Goethem tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de subsidies aan maandblad MO*

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in het ODA-rapport (Official Development Assistance) 2006 vonden we onder de rubriek sensibilisatie en ontwikkelingseducatie een betaling terug van 26.370 euro aan Wereldmediahuis vzw ten gunste van MO* magazine.

In het ODA-rapport 2007 vinden we plots, onder dezelfde rubriek, een betaling terug van 214.000 euro of bijna een vertienvoudiging. Deze betaling ging ook naar Wereldmediahuis vzw ten gunste van MO* magazine. In het ODA-rapport 2007 kunnen we ook nog lezen dat er 99.000 euro betaald werd voor een nieuws-site, MO*-IPS. In totaal werd in 2007 dus 313.000 euro naar MO* versluisd. Wat inhoud of vorm betreft, is er tussen de uitgave van MO* in 2006 en 2007 geen enkel verschil.

Volgens de site van MO* is het een magazine met een oplage van 125.000 stuks. De abonnees van Knack krijgen MO* maandelijks gratis. Ik heb ook het genoeg dat maandelijks bij mijn Knack te vinden. Knack heeft een oplage van 145.000 stuks. Daarom vind ik het redelijk om te vragen hoeveel MO*'s er eigenlijk effectief verkocht worden. Dat leidt automatisch tot de vraag waarom er zoveel ontwikkelingsgeld in een toch marginaal te noemen magazine gestopt is. Is dat wel verantwoord?

MO* vaart een bepaalde politieke koers, mij niet gelaten. Hoe meer meningen, hoe meer discussie. Du choc des idées jaillit la lumière. Het stoort me allemaal wel een beetje. Bent u zich bewust van deze toestand? Op

basis van welk objectief criterium werd de toelage aan MO* magazine plots bijna vertienvoudigd? In hoeverre denkt u dat deze subsidie effectief bijdraagt tot de verbetering van het leven van de mensen in ontwikkelingslanden? Ik heb niets tegen de inzet van ontwikkelingsgelden in het Zuiden. Maar ik zie wel graag resultaten. Ik zie graag aan het einde van de rit dat we de levensstandaard verbeterd hebben. Ik vrees dat we dat niet bereiken met de subsidies aan MO*. Hebt u een idee van welk deel van de oplage effectief verkocht wordt?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Van Goethem, u leest dus blijkbaar Knack en u volgt secuur het magazine MO*. Dat komt nog bij uw vele rijke kwalificaties die ik al kende.

Zoals u weet aan de hand van mijn beleidsbrieven, vind ik het heel belangrijk om onze ontwikkelingskredieten ook in te zetten op de 'Noordwerking'. We zeggen altijd dat ontwikkelingssamenwerking begint in Vlaanderen. Dit parlement draagt me op om veel aandacht te besteden aan de rol van de media in de Noordwerking. Ik verwijz onder andere naar de resolutie van de dames Poleyn en Smet en de heren Loones, Caron en Vandenbossche betreffende het opstellen van een Vlaams mediaplan voor het Zuiden.

Ik had voordien al een aantal initiatieven genomen. Dat is ten eerste de IPS-nieuwsdienst. IPS is een internationaal nieuwsagentschap dat vooral sterk staat in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Het legt zich toe op mondiale thema's zoals duurzame ontwikkeling, mensenrechten, economische globalisering en de democratisering van de internationale gemeenschap. Ten tweede is er het magazine MO*, een mondiaal magazine dat uitgebreid aandacht schenkt aan de Noord-Zuidproblematiek. Omdat MO* in Vlaanderen het enige in zijn soort is, met een maandelijkse oplage van meer dan 127.000 exemplaren, en met een leesbereik van om en bij de 200.000 lezers, werd beslist de subsidie op te trekken ter ondersteuning van die publicatie. Er is ten derde de Noord-Zuidpersprijs, die ik voor het eerst uitgereikt heb op 14 november 2005. Die prijs heeft tot doel de schrijvende pers aan te moedigen meer aandacht te besteden aan ontwikkelingssamenwerking en de Noord-Zuidkwestie. Tot slot zijn er audiovisuele producties. Alle erkende Vlaamse zenders en productiehuisen werden opgeroepen om voorstellen in te dienen met als doel de Millenniumdoelstellingen beter bekend te maken bij een breder publiek. Daarnaast werd in 2007 beslist om MO* en IPS te ondersteunen in de ontwikkeling van een gezamenlijke nieuwssite. Naast de verbreding en verdieping van het bereik van beide mediaspelers, is het de bedoeling om met dit instrument een nieuwe en vooral jongere doelgroep aan te spreken. Dit project is eveneens een volgende stap in de wens van beide organisaties om

steeds nauwer te gaan samenwerken. Die nieuwssite zal een hefboom zijn om het draagvlak binnen het middenveld te verbreden door naast de Noord-Zuidproblematiek milieu, mensenrechten en andere thema's aan bod te laten komen.

Ik geloof dat er bij u enige verwarring ontstaan is omtrent de zagezegde vereenvoudiging van de subsidie doordat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen het vastleggings- en het ordonnanceringskrediet enerzijds en de budgetlijn IPS en Wereldmediahuis anderzijds. Ik heb hier de bedragen jaar per jaar. Ik zal de gegevens aan de commissiesecretaris bezorgen. In 2005 kreeg IPS 89.000 en MO* 87.900 euro. In 2006 ging er naar IPS en naar MO* elk 100.000 en naar de website 50.000 euro. In 2007 kreeg IPS net als MO* 120.000 euro en de website 60.000. Er is dus absoluut geen sprake van een verveelvoudiging. Er is wel een stijging van de vastleggingskredieten.

Zoals ik al heb gezegd, is ontwikkelingssamenwerking ook een zaak van sensibilisering hier. Het doel is ervoor te zorgen dat zowel de lokale als de andere overheden, het middenveld en de mensen gesensibiliseerd worden voor die problematiek. Mensen worden zo geconfronteerd met de nog altijd zeer slechte Noord-Zuidverhouding, de armoedeproblematiek, de vaak zeer schrijnende problematiek, die zonet door mevrouw Dillen werd geschetst. Op die manier zijn mensen er ook van overtuigd dat er nog altijd een noodzaak is om bij te dragen aan de ontwikkelingssamenwerking. Ze kijken zo verder dan wat zich onder de kerktoren afspeelt.

Die bewustmaking draagt ook bij tot een verbreding van het draagvlak. Het feit dat Vlamingen in toenemende mate bereid zijn om campagnes voor ontwikkelingssamenwerking te steunen, bijvoorbeeld de noodhulp, die in een aantal gevallen enorm veel middelen genereert, of zelf initiatief te nemen, zoals in het geval van de vierde pijler, bewijst dit overduidelijk. Zo zijn de Vlaamse gemeenten de absolute koploper in de wereld inzake fair trade. Ongeveer 45 procent van de Vlaamse gemeenten draagt de titel fairtradegemeente of is goed op weg om die titel te krijgen.

De sensibilisering is dus enorm belangrijk. Zo is de vierde pijler iets wat duizenden en duizenden Vlamingen mobiliseert voor de ontwikkelingsproblematiek. Ze zorgt ervoor dat enorm veel middelen vanuit Vlaanderen, via particulieren, bedrijven, ziekenfondsen en allerlei verenigingen aangewend worden voor het zuiden. Het bedrag is drie keer zo hoog als dat van onze begroting voor ontwikkelingssamenwerking.

Ik ben het niet eens met uw kwalificatie als zou MO* een marginaal magazine zijn. Het magazine heeft vorig jaar meer dan 300.000 Vlamingen weten te bereiken.

De Knackabonnees krijgen het magazine samen met het blad. Dat is goed voor 115.000 exemplaren. Daarbovenop komen dan nog eens 5500 mensen die, in tegenstelling tot u, geen trouwe Knackabonnee zijn en MO* kopen. Daarnaast worden nog eens 4000 exemplaren gratis verspreid op debatten, beurzen en evenementen die een band hebben met relevante thema's.

De nieuwe nieuwssite www.mo.be, die eind januari 2007 werd gelanceerd en in samenwerking met IPS wordt beheerd, kreeg op één maand tijd dubbel zoveel bezoekers. Het aantal unieke bezoekers steeg 10.000 in januari naar 20.000 in februari. De laatste maanden van 2007 werd een gemiddelde van 40.000 unieke bezoekers geteld.

In samenwerking met Roularta werden in 2004, 2005 en 2006 verschillende mediapolls uitgevoerd. Hieruit blijkt onder andere een hoge appreciatie van de Knackabonnee voor MO*. Op de vraag of men het positief vindt dat MO* samen met Knack wordt verspreid, wordt een score van meer dan 80 percent bereikt. U zult dus bij die minderheid van 20 percent van abonnees behoren. *(Opmerkingen van Roland Van Gothem)*

Ik meende enige desappreciatie in uw vraag te horen. Ik kan me vergissen, maar de toon, en minstens de ondertoon van uw vraag laten niet veel aan duidelijkheid te wensen over.

De gemiddelde Knackabonnee, waartoe u ongetwijfeld niet behoort, apprecieert dat blad en beschouwt het als een middel om op de hoogte te blijven van wat zich afspeelt in de wereld van de ontwikkelingssamenwerking.

Ik zal de tabel met de juiste vastleggingscijfers overmaken aan de commissie.

De voorzitter: De heer Van Gothem heeft het woord.

De heer Roland Van Gothem: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik apprecieer het blad in die zin dat ik graag verschillende opinies lees. Dat is zeer leerrijk.

U bevestigt ook enigszins mijn vermoeden. We bereiken niet echt de grote massa met dat magazine. In zekere zin wordt er een beperkt publiek mee bereikt. Dat publiek is, denk ik, eigenlijk al op de hoogte van de situatie in het zuiden. Dat is de conclusie die ik trek uit het antwoord. We zouden toch eens moeten nagaan of we geen andere media kunnen aanspreken die een groter publiek bereiken.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Daar kan men natuurlijk over discussiëren. Het kan ook over elk blad worden gezegd, zeker als het om een magazine met een bepaalde doelstelling gaat. Hoofdzakelijk mensen die geïnteresseerd zijn,

worden bereikt. Via Knack wordt toch wel een breder publiek bereikt. Ik herhaal ook dat 80 percent van de respondenten het goed vindt dat MO* bij het abonnement wordt gevoegd.

We werken ook via andere media. Ik verwijs naar de Noord-Zuidpersprijs, de audiovisuele media enzovoort. Het is dus absoluut niet zo dat er een 'eenzijdige' concentratie zou zijn op dit aspect. De rol van de media is van enorm belang voor die sensibilisering.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het marketingbeleid voor het binnenland van Toerisme Vlaanderen

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, beste collega's, ik ben ook nog lid van andere commissies. Dat is de reden waarom ik niet altijd de gelegenheid heb om vragen in deze commissie in te dienen. Na deze vraag volgen er vandaag nog een aantal.

Een groot deel van die vragen vloeit voort uit het onderhoud dat enkele parlementsleden onlangs hadden met de Federatie van de Toeristische Industrie (FTI). Ik heb ze bewust opgesplitst om de zaken niet door elkaar te laten vloeien.

Mijn eerste vraag is een vervolg op een interpellatie die ik al eind maart 2008 had ingediend. Ze ging over de werking van Toerisme Vlaanderen. Door omstandigheden heb ik ze niet kunnen stellen.

Mijnheer de minister, op vrijdag 20 juni hadden parlementsleden van de commissie Toerisme een constructief onderhoud met de FTI. De bedoeling van dit jaarlijks overleg was om vanuit de sector de bekommernissen, de verzuchtingen en de kritieken mee te geven aan de parlementsleden. Uiteindelijk is het toch de taak van een parlements lid om uit dergelijke overlegmomenten vragen te puren en de bevoegde minister te confronteren met de bekommernissen die leven in de sector. Verschillende thema's kwamen hierbij aan bod: het Logiesdecreet, het Reisbureaudecreet en, uiteraard, ook Toerisme Vlaanderen.

Degenen die aanwezig waren op het overleg zullen het wel met me eens zijn dat de rode draad doorheen het gesprek de nauwelijks verholen kritiek op de werking

van Toerisme Vlaanderen was. Vooral het marketingbeleid binnenland kwam zwaar onder vuur te liggen. Volgens de FTI schort er heel wat aan de bereidheid van Toerisme Vlaanderen om te overleggen inzake het gevoerde beleid, ondanks het convenant dat werd afgesloten tussen de FTI en Toerisme Vlaanderen. De voornaamste punten van kritiek waren de volgende: Toerisme Vlaanderen wil blijkbaar geen overleg met de sectoren en focust zich op contacten met individuele actoren op het terrein; Toerisme Vlaanderen blijft blijkbaar pleiten voor het stopzetten van de brochure 'Vlaanderen Vakantieland' en kiest resoluut voor het intenetgebeuren. Mijnheer de minister, we hebben het al eens gehad over de brochure. U hebt toen gezegd dat er geen sprake was dat ze zou worden afgeschaft. Blijkbaar geldt dat maar tot 2009. Daarna moet er nog een beslissing worden genomen.

Volgens de FTI is de regiowerking voor Toerisme Vlaanderen niet meer belangrijk. Er wordt niet meer gesproken over de Vlaamse Kust of over groen Vlaanderen. Ik dacht nochtans dat in uw beleidsbrieven en -nota heel wat aandacht wordt besteed aan die verschillende toerismegebieden. Ze stelt ook dat er bijna geen samenwerking is tussen de FTI en Toerisme Vlaanderen.

Mijn interpellatieverzoek van eind maart was eigenlijk gebaseerd op een column de heer De Bauw in het maandblad van Ho.Re.Ca Vlaanderen. Daarin schreef hij: "Het rommelt al een paar maanden in het Vlaamse toeristische wereldje. Je kan op geen vergadering, bijeenkomst of manifestatie meer verschijnen of je voelt de spanningen tussen de toeristische actoren en Toerisme Vlaanderen. De oorzaak van dit vrij vervelende gefezel is de nieuwe binnenlandwerking van Toerisme Vlaanderen, die op algemeen onbegrip stuit."

Mijn vraag gaat voornamelijk over de kritiek die de FTI heeft, maar ik wil ook verwijzen naar mijn eerdere interpellatie over de lancering van het Kunststedenactieplan. Er viel toen vanuit de stad Antwerpen heel wat kritiek te noteren op de communicatie van Toerisme Vlaanderen.

Ik wil duidelijk stellen dat dit niet mijn woorden zijn. Ik neem mijn taak als parlamentslid ter harte. Het is niet mijn kritiek op Toerisme Vlaanderen, maar door de opeenvolgende incidenten kan er niet ontkend worden dat er toch wat aan de hand is. Ik veronderstel dat de heren Verstreken en Roegiers dat straks zullen bevestigen.

Mijnheer de minister, wat is uw reactie op de kritiek? Bestaat er een grond voor deze kritiek? Welke initiatieven kunt of wilt u nemen om een oplossing te vinden voor deze gespannen situatie?

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de toeristische sector in

Vlaanderen probeert inderdaad op een aantal zaken in te spelen. Dat is echter niet eenvoudig, onder meer vanwege het kmo-karakter en de versnipperde bevoegdheden over het federale, Vlaamse, provinciale en lokale beleid.

Ik had graag van de minister vernomen hoe die afdeling Binnenland binnen Toerisme Vlaanderen werkt. Toen we daar met deze commissie op werkbezoek waren, hadden we de indruk dat dat behoorlijk goed werkte, al zijn bijstellingen altijd nodig en moet je altijd mee evolveren. Zijn er in die tussenperiode zaken veranderd die de werking niet ten goede zouden komen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Sintobin, u baseert zich grotendeels op een gesprek tussen de leden van de commissie en vertegenwoordigers van de Federatie van de Toeristische Industrie. U weet dat ik al van bij de aanvang van deze regeerperiode heel sterk de nadruk heb gelegd op de samenwerking tussen de publieke en de private actoren in de toerismesector, alsook tussen de diverse publieke actoren.

U verwijst naar de discussie omtrent het nieuwe marketingplan Binnenland van het agentschap Toerisme Vlaanderen, of beter: naar het debat over de concrete implementatie van dit marketingplan door het agentschap. Ik wil vooraf duidelijk stellen dat niet zozeer de nieuwe strategische lijnen, dan wel de vertaling ervan en de timing van de uitvoering onderwerp van discussie waren.

Ik wil eventjes de chronologie juist schetsen. In 2006 werkte het agentschap Toerisme Vlaanderen aan nieuwe strategische plannen voor de marketing van bestemming Vlaanderen in het binnenland. Er liep ook een identieke oefening voor de buitenlandse markten. De marketingstrategie binnenland was aan actualisering en herziening toe. Dat wordt door niemand betwist. De sinds 1998 gehanteerde strategie, waarin Vlaanderen Vakantieland centraal staat, werd geëvalueerd. Ook al werd Vlaanderen Vakantieland zonder twijfel als een zeer sterk merk beschouwd, toch dwongen een aantal evoluties tot een open bevraging en een weging van de efficiëntie en de effectiviteit van de ingezette middelen.

Bij de opmaak van het nieuwe marketingplan binnenland heeft Toerisme Vlaanderen ruim overleg gepleegd, in het bijzonder met de provinciale toeristische organisaties (PTO's). Dat is niet onlogisch, want de PTO's zijn op het terrein van de binnenlandmarketing niet alleen zeer sterk zelf actief, maar poolden al enkele jaren een belangrijk deel van hun budget met Toerisme Vlaanderen voor de Vlaanderen Vakantielandcampagnes. Ik verwijs hiervoor naar de duiding die ik daarover

al vroeger in deze commissie heb gegeven, onder andere bij de bespreking van de beleidsbrieven Toerisme.

Het nieuwe marketingplan binnenland is midden december 2006 aan de verzamelde sector voorgesteld. Van meet af aan werd voor de concrete implementatie van het nieuwe plan een overgangstraject afgesproken. Concreet – en ik vernauw de discussie nu bewust wat – betekende dit dat de gekende Vlaanderen Vakantielandaanpak in 2007 en 2008 zou blijven bestaan, en dus ook dat de Vlaanderen Vakantielandbrochure ongewijzigd zou verschijnen. Intussen zou een overgangstraject worden uitgewerkt.

Het uittekenen van dit overgangstraject liep niet gemakkelijk. Het liep trager dan verwacht. Eind 2007 kreeg ik van zowel de Provinciale Toeristische Organisaties als van de logiesaanbieders – voornamelijk Ho.Re.Ca Vlaanderen – te horen dat de operationele consensus over de toekomst van Vlaanderen Vakantieland zich nog niet had ontwikkeld. Dit had discussies en onzekerheid tot gevolg.

Vanaf het late najaar van 2007 heb ik hierover herhaaldelijk overlegd met Toerisme Vlaanderen. Ik kreeg verslag van een actieplan in ontwikkeling, waar nog geen definitieve keuzes waren gemaakt. Het overleg ten gronde met de betrokken partners moest dan ook nog worden gevoerd. De operationele uitwerking van het nieuwe marketingplan binnenland concentreerde zich eigenlijk ook wat onterecht tot een debat over het al dan niet voortbestaan van de Vlaanderen Vakantielandbrochure.

Toen midden februari van dit jaar, op een ogenblik dat de eerste voorbereidingen voor de aanpak van 2009 moesten starten, nog geen duidelijke afspraken over een nieuw toekomstproject waren gemaakt, heb ik beslist om het overgangstraject met nog één jaar te verlengen. Zodoende kreeg de sector de nodige zekerheid omtrent de aanpak van de binnenlandmarketing in 2009 en ontstond er opnieuw wat meer ruimte voor een gedegen voorbereiding en dito aanpak van het overleg betreffende de periode na 2009, zeg maar vanaf 2010.

Midden februari nam ik dus de volgende beslissing. De bij de opmaak van het nieuwe marketingplan binnenland afgesproken overgangperiode 2007-2008 werd met één jaar verlengd. Concreet betekende dit dat de Vlaanderen Vakantielandcampagne, inclusief de gedrukte versie, ook in 2009 overeind bleef. Onder coördinatie van mijn kabinet kwam het daarna tot gestructureerd overleg tussen de betrokken publieke en private actoren. Het eerste agendapunt waren de afspraken met betrekking tot de Vlaanderen Vakantielandcampagne 2009, het volgende agendapunt was het ontwikkelen van een actieplan voor 2010 en volgende.

Dit voorjaar werd onder voorzitterschap van mijn kabinet herhaaldelijk intens overleg gevoerd. Aan tafel

zaten: Toerisme Vlaanderen, de vijf Provinciale Toeristische Organisaties, Ho.Re.Ca Vlaanderen, Platte landstoerisme in Vlaanderen en de Association of Belgian Tour Operators (ABTO). Er was overleg op 12 maart, 9 april, 23 mei en 25 juni jongstleden. Ik kan u meedelen dat de vergadering van 25 juni een akkoord bereikte over een reeks hoofdlijnen die richtinggevend zijn voor de binnenlandmarketing in de periode 2010-2012. De bereikte consensus werd vertaald in een afsprakennota, die ondertussen ook voor formeel akkoord aan alle partners is bezorgd.

Ik geef u de hoofdlijnen van het bereikte akkoord. Vlaanderen Vakantieland wordt nog meer dan vroeger het centrale merk dat werft voor sterk kwalitatieve, korte vakanties in eigen land. VLAVAK wordt de koepel voor alle binnenlandactiviteiten van het agentschap, met de nadruk op belevingsvolle arrangementen. De nieuwe marketingaanpak bouwt op een evenwicht tussen een vraaggestuurde, motivationele benadering van de consument, en bestemmingspromotie die steunt op het vandaag geldende stramien van de macroproducten.

Print, de VLAVAK-brochure, blijft zeker nog een tijdje dominant. De onlinebenadering – de website – wordt wel duidelijk in een groeipad gebracht. De Provinciale Toeristische Organisaties engageren zich voor continuering van hun actuele cofinanciering van de basicampagne. Dat leidt tot de beslissing om de VLAVAK-brochure ook in 2010-2012 in de gekende klassieke vorm op de markt te brengen. Er zijn ook afspraken gemaakt inzake de kwalitatieve bijsturing van de opgenomen arrangementen.

Toerisme Vlaanderen ontwikkelt naast de algemene basicampagne ook enkele thematische communicatieacties, bijvoorbeeld rond wandelen, fietsen, tafelen enzovoort. Er wordt op gelet dat die acties voldoende generiek van aanpak zijn, met andere woorden: niet te nichematig en voldoende verkoopsondersteunend.

De Vlaanderen Vakantiecheque blijft bestaan als wervend instrument en blijft verbonden met de VLAVAK-arrangementen. Met de betrokken logiessector wordt op korte termijn overleg gepleegd over de commissioenering van de cheque, zodat de groeiende kost door het groeiende succes voortaan ook deels door de uitbaters mee wordt gedragen.

Het samenwerkingsverband tussen PTO's en TVL met betrekking tot het programma Vlaanderen Vakantieland op één blijft overeind. Met de VRT worden hierover de nodige afspraken gemaakt. VLAVAK richt zich tot alle vergunde logies in Vlaanderen. Er komt een transparant toetsingskader voor het al dan niet opnemen van arrangementen. In eerste instantie blijft TVL voor de aanbieder rechtstreeks als contractant optreden.

PTO's en TVL tekenen een groeipad uit voor het versterken van de productontwikkeling. Dit loopt in direct overleg met de toeristische ondernemers. De distributie van de VLAVAK-brochure wordt geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd. Met het oog op het verbreden van het bereik worden ook nieuwe distributiekanaalen in kaart gebracht.

Om te besluiten heb ik u de chronologie én de resultaten van de besprekingen geschetst. Meteen kon ik ook aangeven welke concrete initiatieven ik in dit dossier heb genomen.

Collega's, het verbaast ons niet dat wie actief is in het toerisme in Vlaanderen al eens van mening durft te verschillen. Het omgekeerde zou eerder verbazen. Zoals al gezegd, de inzichten, en dus ook de te verdedigen belangen, durven al eens te verschillen. Maar samenwerken is een werkwoord. Het is de vrucht van een actieve benadering.

Met betrekking tot de Vlaanderen-Vakantielandcampagne ligt thans een voorstel voor dat ieders goedkeuring wegdraagt. Ik geef toe dat het eindvoorstel enigszins afwijkt van de plannen die het agentschap Toerisme Vlaanderen aanvankelijk had uitgestippeld en die ik ook in mijn beleidsbrief had onderschreven. Maar de vele gesprekken vanaf vorig najaar tot nu maakten alle partners duidelijk dat het overgangstraject méér aandacht verdiende. Bijsturing van de timing die eind 2006 was gemaakt, lijkt me dan ook meer dan verantwoord.

In die zin is de kritiek die FTI tijdens het gesprek met de commissieleden heeft geuit zonder twijfel onnodig sterk geformuleerd. Mijn medewerkers mochten de inbreng van FTI de voorbije maanden als productief en ook bijzonder coöperatief ervaren. Ik wil er u trouwens op wijzen dat ook de samenwerking tussen FTI en het agentschap Toerisme Vlaanderen dit voorjaar voor het eerst formeel werd uitgelijnd en trouwens werd vastgelegd in een convenant dat op 10 maart 2008 werd ondertekend. Met het ondertekenen van dit convenant werden meteen ook de nodige afspraken gemaakt voor verder overleg. Er is al verscheidene malen overleg geweest, zo meldt Toerisme Vlaanderen me, sinds het ondertekenen van het convenant.

Zowel ikzelf als mijn medewerkers houden nauw en voortdurend contact met de vele actoren in het toerismeveld. Ook Toerisme Vlaanderen schrijft zich volop in deze benadering in. Kiezen voor overleg is niet altijd kiezen voor de kortste, laat staan voor de meest gemakkelijke weg. Maar – en ik verwijs naar de resultaten van het overleg met betrekking tot de binnenlandmarketing – een breed gedragen aanpak werpt zonder twijfel niet alleen mooiere, maar vooral ook sterkere vruchten af.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik dank u voor uw antwoord. Dankzij uw antwoord kunnen we de scherpe kritiek van FTI in zijn juiste context plaatsen. We hechten enorm veel belang aan het overleg tussen de publieke en de private sector.

Ik ben ook tevreden met het bijsturen van het overgangproject. Ik moet wel zeggen dat het overleg dat we met de sector hadden, van 20 juni 2008 dateert. Het laatste overleg dateert van 25 juni, dus is er in de korte periode toch heel wat overeenkomst bereikt. Ik hoop dat met het overleg van 25 juni de gespannen sfeer tussen de verschillende actoren van Toerisme Vlaanderen van de baan is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het gebrek aan marktonderzoek binnen de outboundsector

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ook deze vraag is gebaseerd op het onderhoud dat wij hadden met de Federatie van de Toeristische Industrie (FTI). De outboundsector van de FTI wenst de nodige aandacht te vragen voor initiatieven vanwege de Vlaamse overheid, die tegemoet komen aan de concrete noden. Volgens de FTI moet het gaan om een beleid ten gunste van de industriële sector, dat het stadium van de loutere controle verlaat om meer te doen. Het kan bijgevolg geïnterpreteerd worden als het noodzakelijk en wenselijk aanbrengen van het tegengewicht onder de vorm van specifieke ondersteuning voor wat nu loutere controle is.

De verdere professionalisering van de outboundsector vereist echter de beschikbaarheid van cijfermateriaal, dat een precies beeld biedt van de individuele bedrijven en van, eveneens in de ogen van de verbruiker, onder meer de marktrends. De FTI outboundleden zijn uitdrukkelijk vragende partij voor een medefinanciering door bijvoorbeeld Toerisme Vlaanderen van delen van onderzoeksopdrachten in die zin. De associaties voeren zelf ook onderzoek, doch dit kan voor iedereen en met respect voor de openbaarheid voorts aangevuld worden met onderzoek dat mee door de bevoegde overheid wordt gefinancierd.

In de praktijk kan het gaan om bijvoorbeeld het toevoegen door de industrie van specifieke vragen aan het tweejaarlijks onderzoek naar het reisgedrag van de Belgen aan de omnibusenquête. Algemeen geformuleerd

kan men stellen de overheid en de privé-sector hand in hand de beschikbare kennis zou openstellen.

Mijnheer de minister, erkent u het tekort aan marktonderzoek en cijferreeksen voor wat betreft de outbound-sector? Welke initiatieven bestaan er momenteel op Vlaams niveau? Bent u bereid tegemoet te komen of kunt u tegemoetkomen aan de vragen van de sector?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat u zich ietwat hebt laten inspireren, niet alleen door de secretaris-generaal van de FTI, maar ook door de secretaris-generaal van de Belgian Travel Organisation. U moet zich niet door hem laten inspireren, want hij is zoals u weet een pleitbezorger van de herfederatisering van de bevoegdheid Toerisme. Wat het marktonderzoek betreft, verwijst ik naar het onderzoek inzake het reisgedrag van het West-Vlaams Economisch Studiebureau dat een duidelijk beeld biedt van het uitgaande toeristische verkeer van de Vlaming. Elke twee jaar bevraagt het WES in totaal ongeveer 11.000 mensen over hun reisgedrag. Op basis van dit tweejaarlijkse onderzoek is het mogelijk om duidelijk alle reiselementen in kaart te brengen. Zo weten we onder meer welke logiesvorm, transportmiddel, en activiteiten, informatiebronnen of reisbemiddeling de Vlaamse toerist die naar het buitenland gaat, gebruikt. Ook de informatie inzake de verblijfsperiode, het reisgezelschap en de verblijfsduur zijn beschikbaar.

Naast dit onderzoek verricht de sector van het uitgaande toerisme zelf een onderzoek, waarbij alle boekingen van touroperators worden verwerkt om de nodige tendensen en evoluties in kaart te brengen.

De beknopte resultaten van dit onderzoek worden door de beroepsvereniging van de touroperatoren ABTO op hun website geplaatst en jaarlijks voorgesteld.

Zoals u merkt, zijn een aantal marktonderzoeken en cijferreeksen beschikbaar. Zoals u zult merken bij het antwoord op uw derde vraag, wordt tussen Toerisme Vlaanderen en de FTI bekeken welke kennislacunes en onderzoeksnoden er bestaan en prioritair worden doorgevoerd. Hier kunnen de elementen die de sector van het uitgaande toerisme ontbeert, aan bod komen.

Bij het antwoord op uw eerste vraag verwees ik al naar het tweejaarlijkse onderzoek van het WES. Dit onderzoek is een multiclientonderzoek waarbij meerdere partijen zich inschrijven en een deel van de kost van dit onderzoek dragen. Maar het agentschap Toerisme Vlaanderen draagt hiervan een belangrijke kost, een vierde van de kost of 61.000 euro zodat we ook zeker zijn dat het onderzoek om de twee jaar kan worden georganiseerd. De reisomnibusenquête, die ook is afgenomen door het WES en waarnaar u verwijst, is een telefonisch onderzoek bij

1.500 respondenten. Het betreft hier een omnibusenquête waarbij alle partijen hun specifieke vragen kunnen stellen. Uiteraard is er een kostprijs verbonden aan elke vraag. Iedere deelnemende partij ontvangt een rapportering met betrekking tot de resultaten van de eigen vraagstelling. Dit onderzoeksinstrument is een goed vehikel om te peilen naar attitudes, imago of andere trends. Voor het meten van volumes en trends in volumes is dit geen geschikt instrument.

In mijn inleiding wees ik u al op de samenwerkingsovereenkomst tussen Toerisme Vlaanderen en de FTI voor de periode 2008-2012 en het onderdeel dat daarin is opgenomen over kennis en onderzoek. Ik kan u nog meedelen dat in uitvoering van deze overeenkomst Toerisme Vlaanderen en de Federatie van de Toeristische Industrie streven naar een maximale toegang van de beschikbare kennis en informatie. Beide partners zullen een beroep doen op elkaars communicatiekanalen om dat doel te bereiken. Om die synergie en samenwerking optimaal te laten verlopen zal er structureel overleg worden gepleegd om de detectie van kennislacunes, kennisverwerving en kennisverspreiding te realiseren. Zo nodig en wenselijk zal dit structureel overleg de basis leggen voor gemeenschappelijke standpunten inzake het flankerend beleid.

Om een duidelijk beeld te hebben van alle informatie en kennis die voorhanden is of op korte termijn beschikbaar zal zijn, zullen Toerisme Vlaanderen en de Federatie van de Toeristische Industrie in een eerste stap de oplijsting maken van alle relevante onderzoeken die zij zelf hebben verricht. Op basis van die inventaris zal worden nagegaan welke onderzoeksdaten momenteel nog onvoldoende aan bod kwamen. Toerisme Vlaanderen en de Federatie van de Toeristische Industrie zullen die gegevens via hun kanalen verder ontsluiten.

Een belangrijke volgende stap is de inventarisatie van kennislacunes- en onderzoeksnoden. Toerisme Vlaanderen en de Federatie van de Toeristische Industrie lijsten de elementen op waarvoor de huidige kennis ontoereikend is. Hierin kunnen de elementen die de sector van het uitgaande toerisme ontbeert, aan bod komen. Evenwel, aangezien het zowel budgettair, personeelsmatig als inzake opportuniteit onmogelijk is om alle kennislacunes gelijktijdig weg te werken, zal dit prioritair worden doorgevoerd.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik dank u voor het antwoord. Ik kan u ook geruststellen: wat de herfederatisering van het toeristisch beleid betreft, zal ik me zeker niet laten inspireren door de secretaris-generaal.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het gebrek aan personeel in de reissector

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het gebrek aan personeel in de toeristische sector, en dan vooral in de reissector, is in de commissie al enkele keren ter sprake gekomen, tijdens de bespreking van beleidsbrieven en beleidsnota's.

Volgens de cijfers van de Europese Commissie bedraagt het aantal tewerkgestelden in de toeristische sector in ons land 217.000 eenheden. Daarmee is deze economische sector zonder meer beduidend groter dan de traditionele industriële sectoren. De sector wint trouwens almaar meer aan belang, want men kan die niet delokaliseren.

De reissector kampt echter met specifieke tewerkstellingsproblemen. Het is allerm minst gemakkelijk het nodige geschikte en geschoolde personeel te vinden. Dat verklaart waarom er vooral wordt gerekruteerd onder het reeds in de sector tewerkgestelde personeel. Er is voortdurend nood aan nieuwe aanwervingen, want er zijn talloze vacatures die niet ingevuld geraken. Een mogelijk begin van oplossing kan er volgens de sector in bestaan dat de sector toerisme in 2009 opnieuw wordt uitgeroepen tot een van de prioritaire sectoren van de VDAB. Hetzelfde geldt voor het opnieuw opnemen van 'bediende in een reisbureau' in de lijst van de knelpuntberoepen.

Vandaar dat ik u deze vragen wil voorleggen. De eerste vraag zal in elk geval positief worden beantwoord, zo denk ik toch: erkent de minister het tewerkstellingsprobleem in de toeristische sector? Twee: welke initiatieven heeft de minister, op basis van zijn bevoegdheden, inzake deze problematiek al genomen? Drie: hoe reageert de minister op de suggesties vanuit de sector? Vier: is de minister bereid ter zake een initiatief te nemen bij de minister bevoegd voor werk?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik probeer een alomvattend antwoord te geven op de verschillende vragen. U hebt gelijk: niet enkel in de reissector maar ook in andere toeristische sectoren blijkt het moeilijk om bepaalde vacatures in te vullen. Ik verwijs hierbij onder andere naar de problemen in de horeca waar ook heel wat vacatures niet ingevuld geraken.

De toeristische sector – en de reissector maakt daarop geen uitzondering – is een belangrijke en groeiende arbeidsmarkt, met als belangrijkste kenmerken de vele kleine ondernemingen, het grote aandeel van laaggeschoolde werknemers, het seizoensgebonden karakter

van de werkgelegenheid en de flexibele werkuren, met een groot aandeel van atypische arbeidscontracten. Het is dan ook begrijpelijk dat dit problemen geeft voor de tewerkstelling in de toeristische sector. Bijna in heel Vlaanderen blijft alleen nog frictiewerkloosheid over. De arbeidsmarkt staat onder druk.

Het regelen van flexibele arbeidsvoorwaarden is in hoofdzaak een taak van de federale overheid. De verdeling van bevoegdheden tussen Vlaamse en federale overheid verklaart mijns inziens waarom onvoldoende op de specifieke noden van de sector en van de arbeidsmarkt van elk gewest kan worden ingespeeld. Goede afspraken met de sociale partners zijn essentieel, maar op Vlaams niveau ontbreekt tot nog toe het platform hiervoor.

Toerisme Vlaanderen heeft, in uitvoering van de beheersovereenkomst van het agentschap, een samenwerkingsovereenkomst met de FTI gesloten. In die samenwerkingsovereenkomst is onder andere voorzien in het opstellen van een synopsis van knelpunten waarmee de bij de FTI aangesloten sectoren worden geconfronteerd. Op basis van deze synopsis en overleg over die knelpunten zullen vervolgens oplossingen worden gezocht en bewerkstelligd.

Tijdens het overleg van het agentschap met de FTI van dit jaar is onder meer vastgesteld dat vorming en opleiding in de reissector een groeiend probleem vormen, gezien de krapte op de arbeidsmarkt. Personeelsleden worden bij concurrenten weggehaald. Er zijn nog wel aanwervingsprogramma's, maar die zijn niet allemaal relevant. Tijdens het overleg werden twee voorstellen geformuleerd: een gezamenlijk dossier op te stellen voor overleg met de VDAB om de mogelijkheden te onderzoeken om de interne opleidingen van bedrijven te erkennen als VDAB-cursus, en samen met het departement Onderwijs te bekijken hoe het studiegebied toerisme maximaal aansluiting kan vinden bij de behoeften van de sector.

Het voorstel van de minister van Werk om hoger beroepsonderwijs in te voeren, kan misschien een antwoord bieden. Toerisme Vlaanderen en de FTI zullen de voorstellen in een concreet actieplan gieten. Dat actieplan zal tijdens het volgende overleg, op 19 september, worden besproken. Gelet op de specifieke functie van reisbureaubediende, zal ik hierover advies vragen aan het adviescomité van de reisbureaus. In zijn beleidsbrief 2008 voorziet de minister van Werk dat in 2008 een evaluatie zal plaatsvinden van het actieplan inzake de knelpuntberoepen. Ik zal er bij mijn collega op aandringen om de toeristische sector – en de reissector in het bijzonder – en Toerisme Vlaanderen te betrekken bij deze evaluatie.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik dank de minister voor het antwoord. Ik zal naar aanleiding van de bespreking van het actieplan en de evaluatie ervan hierover in deze commissie opnieuw een vraag stellen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het rugzaktoerisme in het algemeen en jeugdherberg Pulcinella in Antwerpen in het bijzonder

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, enkele maanden geleden kondigde Toerisme Vlaanderen aan dat de werken aan de jeugdherberg Pulcinella in Antwerpen zijn stilgelegd omdat de kosten dreigden op te lopen tot 11 miljoen euro. Het budget was oorspronkelijk vastgelegd op 6 miljoen euro. De jeugdherberg moest plaats bieden aan 180 rugzaktoeristen in Antwerpen.

Het 'backpacktoerisme' vormt een niet onbelangrijk onderdeel van het beleid van de minister inzake internationaal jeugdtoerisme. In het antwoord op een schriftelijke vraag van 23 maart 2005 luidt het als volgt: "Het belang van internationaal jeugdtoerisme verdient vanuit marketingoogpunt bijzondere aandacht. Hierbij zijn een opwaardering en permanente ondersteuning van vooral jeugdherbergen noodzakelijk". Ook in de antwoorden op diverse andere vragen in de commissie onderstreepte de minister het belang van het rugzaktoerisme en wees hij op de nood aan moderne accommodatie voor deze categorie van toeristen.

Wat betreft jeugdherberg Pulcinella was Toerisme Vlaanderen duidelijk: de jeugdherberg is onbetaalbaar. Ik kan me in die opvatting grotendeels terugvinden. Toerisme Vlaanderen verklaarde samen met de architecten te zoeken naar andere oplossingen en stelde dat men bekijkt welke aanpassingen men kan doen om binnen het budget te blijven. Het gebruik van goedkopere materialen leek alvast niet direct een optie. De gestegen kosten zouden volgens Toerisme Vlaanderen ook hun weerslag hebben op de exploitatie van de jeugdherberg.

De stad Antwerpen reageerde verbaasd omdat ze blijkbaar alles uit de pers moest vernemen. Vooral het gebrek aan communicatie rond dit dossier, niet alleen ten aanzien van de stad maar vooral ten aanzien van de buurt, werd fel aangeklaagd door de Antwerpse schepen van Jeugd. Er werd een inspraakcharter met de buurt ondertekend, maar men vroeg zich af wat de waarde hiervan is

als het document niet wordt nageleefd. De Stuurgroep Sint-Andries diende dan ook klacht in bij de Vlaamse Ombudsdienst tegen Toerisme Vlaanderen wegens het niet-naleven van inspraakprocedures.

Vandaar deze vragen, mijnheer de minister. Wat is de actuele stand van zaken in dit dossier? Hoe reageert u op de klacht van de stuurgroep en de kritiek van de stad Antwerpen? Dit is enigszins analoog met de vorige vragen. Welke resultaten hebt u de afgelopen vier jaar in verband met het rugzaktoerisme geboekt?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Sintobin, ik kan u het volgende meedelen met betrekking tot de actuele stand van zaken in het dossier-Pulcinella.

Na een onderbreking van enkele weken heeft Toerisme Vlaanderen eind mei 2008 de opdracht gegeven om de bouw van de jeugdherberg in Antwerpen opnieuw voort te zetten. Als opdrachtgever had Toerisme Vlaanderen de werken op 14 maart 2008 stilgelegd omdat uit de ramingen was gebleken dat het project sterk boven het initieel afgesproken budget van 7,5 miljoen euro inclusief btw of 6,2 miljoen euro exclusief btw aan het uitstijgen was. De totaalkost van de jeugdherberg zou zonder ingrijpen oplopen tot 11 miljoen euro. De raming van de architect liep hoger op dan het budget dat rekening hield met de stijging van de bouwrijzen. Er is door de stijging van de bouwrijzen sowieso een stijging van de kost. Iedereen wordt daarmee geconfronteerd. Maar zelfs als je daar rekening mee hield, was er een grotere uiteindelijk te verwachten kost dan toelaatbaar was op basis van de initiële verwachtingen en overeenkomsten.

Aangezien de toekomstige uitbater, de vzw Vlaamse Jeugdherbergen, een erfpachtvergoeding moet betalen die gebaseerd is op de investeringskost, werd dit een onhaalbaar scenario. Dit hield immers ook een prijsstijging in voor de toekomstige gebruikers. De jeugdherberg moet betaalbaar blijven voor Toerisme Vlaanderen, de opdrachtgever die budgetteert en die een bepaalde investeringskost in rekening brengt, maar ook en vooral voor de jonge toeristen die er komen overnachten. Bovendien bleek uit informatie die werd ingewonnen bij de Vlaamse Bouwmeester dat de vraag van Toerisme Vlaanderen naar een goedkoper project terecht was.

In de voorbije weken werd samen met de architect naar een oplossing gezocht voor dit budgettaire probleem. Deze oplossing mocht geen invloed hebben op de timing van het project en moest zoveel mogelijk rekening houden met de bestaande plannen en eisen. Er werden nieuwe werkafspraken gemaakt. Die zijn inmiddels ook contractueel vastgelegd.

Naast een project dat moet worden opgeleverd tegen de prijs van 9 miljoen euro werd een strikte timing voor de opvolging van de werken afgesproken. Deze afspraken en plannen doen geen afbreuk aan de architecturale kwaliteit en voldoen uiteraard aan de hedendaagse eisen van een kwalitatieve jeugdherberg. Dit werd mogelijk gemaakt door het invoeren van standaardelementen, de integratie van vergaderruimten op andere verdiepingen en een grotere optimalisering van de technieken. Hierbij werd geen afbreuk gedaan aan de gevraagde duurzaamheidsaspecten, zoals energiezuinigheid maatregelen.

Intussen werden de aangepaste plannen opnieuw ingediend bij de diensten van Ruimtelijke Ordening, en aangezien er voor de aannemer die de ruwbouw realiseert weinig wijzigt, worden de ruwbouwwerken momenteel verder uitgevoerd.

Omdat in de nieuwe plannen gekozen wordt voor een compactere aanpak, zal de jeugdherberg drie in plaats van vier verdiepingen tellen en blijft de timing voor de oplevering gerespecteerd. Onder voorbehoud van verletdagen of onverwachte of onvoorzienbare omstandigheden zal de jeugdherberg Pulcinella van Antwerpen operationeel zijn in het najaar van 2009.

Op 7 april 2008 ontving Toerisme Vlaanderen een klacht die door de Stuurgroep Sint-Andries bij de Vlaamse ombudsman was ingediend. De klacht handelt over het niet-naleven van het overlegcharter. Ik kan u meedelen dat Toerisme Vlaanderen de klacht heeft beantwoord en dat dit antwoord werd gestaafd met de nodige bewijzen. In uitvoering van het charter dat met de Stuurgroep Sint-Andries werd gesloten, heeft Toerisme Vlaanderen steeds de nodige overleggrondes voorafgaand aan de diverse bouwfases gerespecteerd.

Ik wil er u wel op wijzen dat het charter geen clausule bevat die een overleg met de stuurgroep voorziet in geval van budgettaire problemen of bij een schorsing van de werken.

Bij de start van de werken heeft Toerisme Vlaanderen een contactpersoon aangeduid die operationeel tussenkomt indien er zich een probleem zou voordoen met de aannemer die de huidige werken uitvoert. Dit systeem werkt en bewijst zijn deugdelijkheid.

De administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen heeft op 30 april de nodige toelichtingen over de opstartproblemen aan de buurt gegeven, en zij heeft voorgesteld om op 2 juli de buurt opnieuw te informeren over de aangepaste plannen. Maar zowel het wijkoverleg als het buurtcomité hebben er de voorkeur aan gegeven om dit overleg pas in augustus of september te organiseren. Ook met de stad Antwerpen werd en wordt er steeds vlot gecommuniceerd over de evolutie van de bouw. Dit werd nogmaals bevestigd naar aanleiding van een

overleg op 7 april tussen de administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen, de schepenen van Jeugd en een afgevaardigde van het kabinet van de schepenen van Toerisme van de stad Antwerpen.

Ik denk, mijnheer Sintobin, dat de administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen hier volledig haar verantwoordelijkheid heeft opgenomen. Je stelt op een bepaald moment vast dat een project te duur wordt en, ook rekening houdend met een aantal andere, normale evoluties, veel duurder dan aanvankelijk was gepland. De administrateur-generaal heeft de kosten niet uit de pan laten rijzen. De werken zijn stilgelegd. Er is heel snel gezocht naar een oplossing, er is overleg geweest met de architect, er kan voortgewerkt worden en er zal niets worden ingeboet aan kwaliteit. Er zullen op geen enkele manier minder belevenismogelijkheden zijn voor de jonge mensen. Alle faciliteiten zullen er zijn. Er wordt gewoon een betere invulling nagestreefd. De communicatie die moest gebeuren is goed verlopen, ook tussen Toerisme Vlaanderen en de buurt.

De maatregelen die ik met betrekking tot het jeugdtoerisme in het algemeen en het rugzaktoerisme in het bijzonder nam, kunnen worden opgesplitst in infrastructurele maatregelen en acties op het vlak van de promotie van het jongerentoeerisme.

Op het vlak van de infrastructuur heb ik een inhaalbeweging voor de realisatie van jeugdlogies gestart. Bij het begin van deze bestuursperiode heb ik een actieplan voor jeugdtoerisme goedgekeurd. Ik heb Toerisme Vlaanderen de opdracht gegeven dit actieplan uit te voeren. Het plan bevatte, naast de maatregelen met betrekking tot de ondersteuning voor de realisatie van jeugdverblijven voor groepen, ook infrastructuurmaatregelen voor rugzaktoeristen. De ondersteuning gebeurt op drie niveaus: met subsidies op basis van het decreet Toerisme voor Allen, via directe investeringen van Toerisme Vlaanderen en via projecten van publiek-private samenwerking.

Ik zal hier niet in detail het overzicht geven van de aanwending van de subsidies van Toerisme voor Allen noch van de directe investeringen, maar ik wil wel nog even ingaan op de publiek-private samenwerking. U weet dat wij voor kwalitatieve jeugdverblijven in Vlaanderen een inhaalbeweging willen realiseren mits alternatieve financiering. Dat betekent concreet dat door de inbreng van privékapitaal een publieke infrastructuur wordt gerealiseerd waarbij de exploitant en de overheid moeten instaan voor de terugbetaling van het geïnvesteerde kapitaal onder de vorm van een beschikbaarheidsvergoeding.

Een pps-expert van Toerisme Vlaanderen heeft dertien potentiële sites onderzocht. Ik heb over die projecten heel uitvoerig toelichting gegeven in de subcommissie die daartoe door dit parlement werd ingesteld. Er was

toen ook een specialist, en we hebben er volledige tekst en uitleg gegeven. U zult ongetwijfeld dat verslag kunnen terugvinden. Ik ga er niet in detail op in, het zou ons te ver leiden. Ik kan ook verwijzen naar een schriftelijke vraag die daarover door mevrouw Poleyn werd gesteld. Het antwoord daarop is ook al gepubliceerd en bevat een omvattend overzicht van die pps-formule voor Brugge, Oostduinkerke, Kortrijk, Lier, Diest, Hasselt, Brussel, Brasschaat en Oostende. Er is een volledig dossier, met inbegrip van diverse haalbaarheidsonderzoeken, aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring voorgelegd. Er zijn daarbij vijf nieuwe jeugdhoeven of herlokalisaties: Brugge, Oostende, Brussel, Kortrijk en Hasselt.

Naast acties op het vlak van jeuginfrastructuur heb ik Toerisme Vlaanderen gevraagd om een internationaal jeugdactieplan voor de promotie van jongerentoeerisme op te maken. Op 1 september 2005 heeft Toerisme Vlaanderen in functie hiervan een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Use-it. In 2006 en 2007 hebben Use-it en Toerisme Vlaanderen onderzoek verricht naar het profiel, de motivaties en de behoeften van de individuele internationale jongerentoeerist in de Vlaamse kunststeden, Brussel inbegrepen. Jongeren vanaf achttien jaar oud en jonger dan dertig jaar oud vertegenwoordigen 22 percent van alle recreatieve buitenlandse aankomsten in de kunststeden.

Tegelijkertijd is bij de stakeholders in de sector, zoals de jongerenlogies en de vervoersbedrijven, kwalitatief onderzoek verricht. De resultaten van dit onderzoek bieden informatie over en inzichten in het gedrag, de verwachtingen en de tevredenheid van de jonge buitenlandse verblijfstoeristen in de Vlaamse kunststeden. De onderzoeksresultaten dienen als nulmeting. Toerisme Vlaanderen kan hier de komende jaren zijn jongerenbeleid op toetsen.

Op 7 juli 2008 zal ik het Internationaal Jongerenactieplan voorstellen. Dit actieplan is vooral bedoeld om acties uit te werken die gericht zijn op het internationaal jongerentoeerisme in en naar Vlaanderen. Toerisme Vlaanderen zal het actieplan uitvoeren. Het actieplan bevat doelstellingen met betrekking tot logiesaanbod, productontwikkeling, promotie, onthaal, kennisverwerking en informatieverstoring.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik wil nog even kort benadrukken dat ik duidelijk heb verklaard dat ik Toerisme Vlaanderen met betrekking tot het concrete dossier van de jeugdhoeven in Antwerpen kan volgen. Dit geldt zeker voor de overschrijving van het budget en de reactie erop.

Ik kan enkel tevreden zijn dat de werken opnieuw zijn opgestart. Er zijn blijkbaar contractuele afspraken in

verband met de timing gemaakt. Verder zijn er ook oplossingen voor de budgettaire problemen gevonden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de projectaanvraag in het kader van het Kustactieplan voor Fort Napoleon in Oostende

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, om de heer Verstreken de kans te bieden zich aan te sluiten, wil ik vandaag nog een Oostends dossier ter sprake brengen. Het valt me trouwens op dat de heer Verstreken zich vandaag weinig bij de vragen om uitleg over het toeristisch beleid aansluit. Tijdens andere commissievergaderingen is dit wel eens anders.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de voorzitter, ik heb me daarnet al bij een vraag om uitleg aangesloten. Wat de door de heer Sintobin bedoelde vragen om uitleg betreft, wil ik opmerken dat mevrouw Poleyn en ikzelf hier in het verleden al op zijn ingegaan. Ik vind het dan ook niet nodig om hier vandaag ook op in te pikken. Ik zal echter met zeer veel aandacht luisteren naar de vraag die de heer Sintobin nu zal stellen.

De heer Stefaan Sintobin: Deze vraag om uitleg vormt eigenlijk een vervolg op de vraag om uitleg die ik minister Van Mechelen in de commissie voor Ruimtelijke Ordening over hetzelfde onderwerp heb gesteld.

In het kader van het Kustactieplan heeft de minister het project 'Fort Napoleon' in Oostende een subsidie van 424.000 euro toegekend. Dit project is door Erfgoed Vlaanderen ingediend en beoogt de algemene opwaardering van het fort. Deze operatie is een tiental jaren geleden al ingezet. De opdracht is de cultureel-toeristische herbestemming van het fort.

Volgens Erfgoed Vlaanderen en volgens het antwoord dat minister Van Mechelen me heeft gegeven, zou historisch onderzoek bevestigen dat het stenen fort oorspronkelijk door een glacis werd omgeven. Dit glacis is een licht hellend en door begroeiing gefixeerd zandlichaam dat vanuit militair-functioneel oogpunt essentieel was. Om het landschap in zijn oorspronkelijke staat te herstellen, zou tevens een duin moeten worden afgegraven.

Erfgoed Vlaanderen heeft een projectaanvraag ingediend. Het Oostendse stadsbestuur blijft zich echter

tegen het project verzetten en weigert een bouwvergunning af te leveren. Het stadsbestuur twijfelt aan de historische correctheid van het project en stelt zelfs dat het project in strijd met het Duinendecreet zou kunnen zijn.

We hebben in de pers kunnen vernemen dat de minister van Toerisme pal achter het project blijft staan. Dit lijkt me logisch. Volgens de media heeft hij het stadsbestuur van Oostende gevraagd dringend een bouwvergunning af te leveren. Volgens de persberichten zou de minister als het ware om een bouwvergunning smeken.

De termijn loopt binnenkort af of is ondertussen al afgelopen. Indien een project niet wordt afgerond, vervalt de subsidie. Ik vraag me dan ook af wat de actuele situatie is. Op 25 juni 2008 heeft minister Van Mechelen mijn vragen in de commissie voor Ruimtelijke Ordening al gedeeltelijk beantwoord. Ik vraag me vooral af welke initiatieven de minister van Toerisme nog kan of wil nemen.

De belangrijkste vraag is echter of dit dossier niet aantoonbaar dat er iets aan de toekenning van subsidies schort. Het gaat hier immers om een onvolledige projectaanvraag. Er worden steeds meer projecten ingediend dan er aan projecten subsidies worden toegekend. Het zou jammer zijn indien hierdoor volgens mij evenwaardige projecten uit de boot zouden vallen. Indien een project niet wordt afgerond, vervalt de subsidie. Ik vind het jammer dat andere projecten hier niet van kunnen genieten.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik wil gewoon even verwijzen naar wat ik naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Sintobin aan minister Van Mechelen in de commissie voor Ruimtelijke Ordening heb verklaard. Ik zou het jammer vinden indien het voorziene bedrag zou verdwijnen en indien het project niet zou worden uitgevoerd. Minister Van Mechelen heeft hierop verklaard dat met alle betrokken partijen zou worden overlegd. Heeft de minister enig zicht op de resultaten van die vergadering? Was hij hierbij betrokken? Heeft dit positieve gevolgen gehad?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, vooreerst wil ik de heer Sintobin erop wijzen dat het gevaarlijk is persberichten met zagezegd door mij gedane uitspraken of zagezegd door mij aangenomen attitudes te citeren. Hij zou dit eigenlijk al moeten weten. Het is niet de eerste keer dat hij dit doet. Het persbericht waarin staat dat ik zou hebben gesmeekt, klopt eens te meer niet. Het is zeer gevaarlijk een vraagstelling te laten bepalen door wat de pers heeft geschreven.

Ik ben blij dat de heer Sintobin minister Van Mechelen daarover al een vraag om uitleg heeft gesteld. Dat laat

me toe nu iets bondiger te zijn. Ik heb de vraag om uitleg van de heer Sintobin en het antwoord van minister Van Mechelen gelezen. Minister Van Mechelen heeft het belang van het Fort Napoleon en van het glacis voor het fort uitgebreid toegelicht. Ik zal zijn zeer deskundige uitleg en zijn zeer duidelijke en sluitende argumentatie hier niet herhalen.

Minister Van Mechelen heeft voldoende aangetoond dat er voldoende historische bewijzen zijn om iedereen ervan te overtuigen dat er in het begin van de negentiende eeuw werkelijk een glacis is geweest. Ik hoop dat het stadsbestuur van Oostende hiervan ook overtuigd zal raken en de aan de hand van het geleverde bewijsmateriaal opgebouwde redenering zal volgen.

Op 5 februari 2008 heb ik het Oostends stadsbestuur in een brief om duidelijkheid over het Oostends standpunt verzocht. Aangezien een antwoord uitbleef, heb ik deze vraag op 7 april 2008 herhaald. Ik heb er toen op gewezen dat ingevolge de stilte van het Oostends stadsbestuur ongeveer 425.000 euro voor het kusttoerisme en voor de stad Oostende dreigde verloren te gaan. Op 30 april 2008 heeft het stadsbestuur geantwoord. Dit antwoord is 's ochtends in de krant verschenen. Nadat mijn kabinet interesse in dit antwoord had betoond, is het in een aan mij gerichte fax van burgemeester Vandecasteele herhaald.

Ik moet zeggen dat dit antwoord me heeft verbaasd. Het stadsbestuur heeft me uitdrukkelijk laten weten mee gestalte te willen geven aan de realisatie van het cultureel-toeristisch project met betrekking tot het Fort Napoleon. Maar voor het stadsbestuur kan dit enkel als wordt gepraat over de realisatie van een glacis coupé, waarbij de geplande zandomwalling enkel wordt aangelegd in de richting van het vroegere terrein-Decloedt en de harde grens van de Vuurtorenweg niet wordt overschreden.

Dit standpunt loopt dus grotendeels gelijk met de kop die Het Nieuwsblad en De Standaard de ochtend van 30 april brachten: 'Oostende houdt been stijf in dossier van Fort Napoleon'. Dat het bewuste krantenartikel ook kopte dat ik "smeekte om afgraving van de duinen" is een sterk staaltje van desinformatie. Wie me aantoonde dat een afgraving van de duinen in functie van het zeezicht op mijn verlanglijstje stond of staat, mag altijd langskomen. Voor alle duidelijkheid – en ik verwijs nogmaals naar het deskundige antwoord van minister Van Mechelen – als er al sprake was van het doorbreken van de duinenpartij, dan dateren deze plannen van voor 2000. Dit terwijl de subsidieaanvraag van Erfgoed Vlaanderen pas midden 2005 bij Toerisme Vlaanderen binnenliep. Ik heb dit punt overigens al op 13 december 2005 toegelicht in deze commissie in antwoord op een vraag van u, mijnheer Sintobin.

Wat de optie voor het zogenaamde 'glacis coupé' betreft, sluit ik me aan bij de visie van minister Van

Mechelen. Een gedeeltelijke aanleg is niet de goede oplossing. Ik citeer minister Van Mechelen: “Ofwel doen we het zoals het hoort, ofwel vragen we ons echt af of het zinnig is aan het project voort te werken.” Zeker langs landzijde is een volledige uitvoering van belang.

Ik kan de zeer terughoudende analyse van Erfgoed Vlaanderen ten opzichte van het glacis coupé wel volgen. Niet alleen wordt een volledige rondgang rond het fort via de stervormige bedekte weg op die manier niet mogelijk, ook het idee van het glacis als essentiële verdedigingsgordel valt weg. Belangrijk is ook dat de technische kant van een dergelijk glacis coupé bijzonder moeilijk wordt. Het vereist immers zware, metershoge keermuren om het zand tegen aan te zetten op de plaatsen waar het glacis niet aan mag raken. Los van de technische complexiteit van deze operatie, blijft het de vraag of dit vanuit erfgoedstandpunt kan worden verantwoord.

Betekent dit dat het project muurvast zit? Niet noodzakelijk. Ik deel de houding van minister Van Mechelen. Een compromisoplossing moet mogelijk zijn. Twee, er moeten ruimtelijk relevante oplossingen worden aangereikt.

Zoals u weet werd de site in 2001 via een gewestplanwijziging bestemd als zone met cultuurhistorische waarde. Maar de gewestplanwijziging neemt helaas niet de volledige omvang van het glacis in de genoemde zone op. Een deeltje bleef ondergebracht in een gebied voor stedelijke ontwikkeling. Nu is het wel zo dat herstelmaatregelen in functie van het erfgoed in deze zone voor stedelijke ontwikkeling worden toegelaten. Maar het blijft een twistpunt. De hele zone van het glacis omvormen tot gebied met cultuurhistorische waarde, is een andere optie. Maar dit is thans nog niet gerealiseerd.

Thans loopt de voorbereidende fase van de afbakening van het regionaal-stedelijke gebied Oostende. Op de vergadering van 17 juni heeft Toerisme Vlaanderen er alvast opnieuw voor gepleit om de realisatie van het glacis mogelijk te maken. Voor het stadsbestuur blijft het een absoluut taboe om te raken aan de gronden van het stedelijke openluchtcentrum Duin & Zee. Het wordt dus uitkijken wat dit besluitvormingsproces oplevert. Er volgt eerst een voorlopige vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan door de Vlaamse Regering, daarna een openbaar onderzoek enzovoort.

Zonder twijfel komt het dossier ook ruimer aan bod tijdens de gesprekken over de ontwikkeling van een meer algemene toekomstvisie voor de Oosteroever in Oostende. U weet dat vzw Natuurpunt hier een breed masterplan ontwikkelt. Dit plan koppelt een reeks cultuurhistorische sites op de Oosteroever en ontsluit ze voor bezoekers. Als het draagvlak voor dit project groeit, dan groeit wellicht ook het draagvlak voor het glacis.

Toerisme Vlaanderen volgt de ontwikkelingen in elk geval op de voet. De stuurgroep die het Kustactieplan

begeleidt, besliste het dossier kort na de zomervakantie te agenderen en mij ter zake advies te verlenen. Zoals al gezegd, worden de mogelijkheden van een bijstelling van de ruimtelijke context ook actief door het agentschap opgevolgd.

Ik meen niet dat er iets schort aan de toekenning van subsidies aan projecten zoals het glacisproject van Erfgoed Vlaanderen. Toerisme Vlaanderen meldde mij eind 2005 dat het subsidiedossier volledig was. Overigens werd het Fort Napoleon en de omgeving als een volwaardig project opgenomen in het strategische beleidsplan Toerisme voor de Stad Oostende 2004-2008. Het beleidsplan omschrijft het glacis als een belangrijke en kwaliteitsvolle trekker voor de verdere ontwikkeling van de Oosteroever. Het glacis werd ook volwaardig opgenomen in het ruimtelijke uitvoeringsplan voor het gebied Oosteroever. Kortom: op het ogenblik dat het dossier besproken en goedgekeurd werd, waren de nodige elementen aanwezig die maakten dat het project kon worden gerealiseerd.

Een reeks hardnekkige misverstanden en foutieve informatie over het afgraven van de duinen, politieke profilering en vaak ook moeilijke communicatie, misschien zelfs de wat klassieke intergemeentelijke concurrentie aan onze kust, zorgden voor een parcours vol hindernissen. Maar – zoals minister Van Mechelen ook al aangaf – het heeft geen zin om voortdurend terug te blikken. De heraanleg van het historische glacis rond Fort Napoleon blijft een fantastische opportuniteit. Al hebt u natuurlijk gelijk dat enkele sleutelactoren zich behoorlijk hebben ‘ingegraven’. Veel tijd is er niet meer. Het subsidiebesluit dat ik op 1 december 2005 ondertekende, vermeldt 31 augustus 2008 als datum van realisatie van het project.

Ik kan u wel meegeven dat het besluit van de Vlaamse Regering van 27 mei 2005 betreffende het derde Kustactieplan in artikel 7 bepaalt dat, in uitzonderlijke gevallen, op gemotiveerde aanvraag en na advies van de stuurgroep, de minister van Toerisme de einddatum van het project met maximaal 1 jaar kan verlengen. Een gemotiveerde vraag heb ik van Erfgoed Vlaanderen nog niet ontvangen. Ik mag aannemen dat Erfgoed Vlaanderen met belangstelling uitkijkt naar de eerste conclusies in het afbakingsproces. Als hier nieuwe ruimte ontstaat, kan ook een oplossing worden gezocht voor de subsidietechnische knelpunten van het dossier. Ik kan u medelen dat ik, mede gezien de brede steun voor het project – denk aan de uitspraken na de vraagstelling aan minister Van Mechelen – de vraag tot verlenging van het project zeker wens te overwegen. De heraanleg van het glacis – en laat ons hier alstublieft niet langer het debat voeren over het ‘afgraven’ van de duinen – geeft de Oosteroever, Oostende en de hele Vlaamse kust een belangrijke extra cultuurtoeristische opportuniteit.

Er moet mijns inziens een compromis mogelijk zijn. Sleutel hierbij is wellicht dat de speelmogelijkheden voor Duin & Zee toekomstgericht gevrijwaard worden. Kan er een compensatie gevonden worden voor het al bij al gering insnijden van het sportterrein van Duin & Zee? Na verloop van tijd – die nodig is om de stabiliteit van het glacis te verzekeren – wordt ook het glacis bespeelbaar. Ik ben alvast bereid om het gesprek met alle betrokkenen opnieuw te openen en hierover voorbereidend te overleggen met minister Van Mechelen. Zoals gezegd: de eerste besluitvorming betreffende de afbakening van het regionaal-stedelijke gebied Oostende wordt hier een cruciaal moment.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Om te beginnen: ik heb niet u maar de kranten geciteerd. Wij kunnen trouwens meespreken van desinformatie.

In het parlement en zeker in de commissie staat iedereen zeker achter een mogelijke verlenging van het project. Dit is een parcours met hindernissen geweest. Dat was voornamelijk te wijten aan heel wat misleidende informatie. Ik hoop voorsnog dat dit project kan worden gerealiseerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de politieke rol van Zuid-Afrika in de Organisatie van de landen van Zuidelijk Afrika

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de politieke situatie in Zimbabwe

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de voorzitter, de politieke situatie en de evolutie in Zuidelijk Afrika nopen ons tot enige reflectie en vragen aan de minister.

Na het einde van het vroegere regime werd het bij ons een 'politiek correcte verplichting' om Zuid-Afrika te beschouwen als een modelstaat en als een voorbeeld van evenwicht voor heel de regio waarin dat land zich bevindt. De regering in Pretoria werd beschouwd als een voorbeeld van vrijheid, vrede en democratie in Afrika, en wordt als zodanig vandaag nog opgehemeld.

Ondertussen blijkt dat dit beeld, dat ons vanuit een aantal hoeken opgedrongen werd, helemaal niet klopt en ik haal hier enkele feiten aan die de Zuid-Afrikaanse regering niet in het minst sieren.

In de Veiligheidsraad verwierp de Zuid-Afrikaanse regering een resolutie die het geweld tegen de burgerbevolking in Darfour veroordeelde. Mbeki vond het nodig de Soedanese leider met eerbied en egards te ontvangen. De president van Zuid-Afrika sluit bewust de ogen voor de schendingen van de mensenrechten in Angola, Zimbabwe en Namibië, en de ware pogrom die in zijn land tegen buitenlandse zwarten werd gevoerd, heeft hij pas na een week in het openbaar aan de kaak gesteld. Ondertussen worden er geen concrete en effectieve maatregelen genomen om deze uitingen van racisme te stoppen. Hij weigert zelfs in te gaan op vragen van de oppositie om vluchtelingenkampen op te zetten om de duizenden immigranten in onder te brengen.

We kunnen ook niet voorbijgaan aan de ware genocide die momenteel plaatsvindt onder de blanke boeren in de zogenaamde plaasmoorden. Het is duidelijk dat hier een overwegend blanke gemeenschap wordt gevisieerd en systematisch wordt geterroriseerd, zonder dat de zwarte regering, nu al sinds 1994, enige structurele maatregel treft om hier paal en perk aan te stellen. Er zijn intussen meer dan 2.500 blanke boeren uitgemeord, wat op zich al een bijzondere impact heeft op de voedselproductie van het land. We weten allemaal dat Zuid-Afrika momenteel evolueert van een exporteerende naar een importerende voedselproducent.

Ten laatste maar zeker niet in het minst is er de zeer merkwaardige houding van Zuid-Afrika ten opzichte van Zimbabwe. Iedereen weet dat het vroegere Rhodesië het zeer slecht stelt, en dit zowel op economisch en politiek vlak als op dat van de mensenrechten. Zuid-Afrika bleef echter blind voor deze diepe crisis. Er kwam nooit kritiek op president Mugabe, uitgenomen misschien enkele reacties van de voorbije dagen op de verkiezingen die er hebben plaatsgevonden en op het feit dat die werden vervalst. Dat hij zijn politieke tegenstanders martelt en vermoordt, wordt ook al door de vingers gezien. Integendeel, Mbeki voelde zich jaren partner van Mugabe in diens landhervormingspolitiek, die intussen heeft aangetoond dat het land een der grootste economische catastrofes ondergaat.

De organisatie van de landen van Zuidelijk Afrika heeft Mbeki gevraagd bemiddelaar te zijn tussen het Mugabe-regime en de oppositie. Nooit heeft Mbeki echter op enige wijze druk op Mugabe willen uitoefenen. Het is pas wanneer oppositieleider Tsvangirai heeft besloten om niet deel te nemen aan de tweede ronde van de presidentsverkiezingen en zijn toevlucht nam tot de Nederlandse ambassade, uit schrik voor zijn leven, dat Mbeki dictator Mugabe gevraagd heeft de

democratische principes van verkiezingen te respecteren. Zuid-Afrika behoort tot de bevoorrechte partnerlanden voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking en in die zin zal ik daar straks enkele vragen over stellen.

Ooit behoorde Zimbabwe, het toenmalige Rhodesië, als Engelse kolonie, tot een van de meest welvarende zwart-Afrikaanse landen. Bij de onafhankelijkheid van dit land kwam een zwarte president aan het hoofd van een overwegend zwarte regering. Deze president ontpopte zich later tot een van de meest gevreesde dictators van het zwarte continent. Hij terroriseerde niet alleen de blanke ex-kolonialen, maar haalde vooral de westerse media met de brutale opruiming van de sloppenwijken rond de hoofdstad. Terwijl hijzelf in een prachtig paleis, naar Europees 19e-eeuws model, in de grootste weelde vertoeft, stortte hij zijn onderdanen in de grootste armoede met een niet aflatende torenhoge inflatie.

Het toppunt van dictatoriaal regime werd bereikt bij het niet erkennen van de uitslag van de laatste presidentsverkiezingen, waarbij hij de oppositie op een gewelddadige manier de kop indrukte. Daarenboven verklaarde hij dat hij nooit zou wijken voor een mogelijke winnaar van deze verkiezingen. Dat heeft hij aangetoond met de gekende vaudeville bij de presidentsverkiezingen waarbij hij zich tot president liet kronen.

Hiervoor werd hij door de meeste westerse mogendheden bekritiseerd. Landen als de Verenigde Staten en Frankrijk hebben erop aangedrongen de verkiezingen alsnog op een democratische manier te organiseren, wat hij niet heeft gedaan. Eigenaardig in deze zaak is de hypocriete houding van de Verenigde Naties, die de verkiezingsuitslag in zekere zin lijken te hebben aanvaard.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de hoger aangehaalde feiten? Welke conclusies wilt u hieruit trekken in uw relaties met Zuid-Afrika? Gaat u deze problemen aankaarten bij uw volgend overleg met de Zuid-Afrikaanse overheid en in ondergeschikte orde – en uit zuivere humanitaire overwegingen – vragen aan de Zuid-Afrikaanse regering om de vluchtende migranten bescherming te bieden tegen de racistische agressors?

Mijnheer de minister, wilt u ook Vlaanderen op de wereldkaart zetten door de bezorgdheid vanuit Vlaanderen voor meer democratie in zuidelijk Afrika aan Mugabe mee te delen? Gaat u deze zaak desgevallend in het interministerieel overlegcomité brengen om bijkomend een gezamenlijk Belgisch standpunt in te nemen en dit naar Zimbabwe te communiceren? Ik denk dat u in federaal minister De Gucht wel een bondgenoot zult vinden.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik ben uiteraard op de hoogte van de houding van Zuid-Afrika ten aanzien van de

problemen in Ethiopië en Zimbabwe, en van de recente interne onlusten in Zuid-Afrika, waarvan vooral migranten het slachtoffer werden. Zuid-Afrika heeft op het Afrikaanse continent een bemiddelende en niet onverdienstelijke rol gespeeld in heel wat conflicten, zoals in de DRC (Democratische Republiek Congo), Ivoorkust en Burundi. Zo neemt het ook nog deel aan vredesmissies in Burundi en de DRC en stuurde het militair personeel naar de African Mission in Soedan. Gelet op het politieke isolement waarin Zuid-Afrika jarenlang heeft geleefd, is het actuele buitenlandse beleid van Zuid-Afrika sterk gebouwd op een multilaterale benadering, afgestemd met de landen van de regio en het continent.

De soms aarzelende posities van Zuid-Afrika weerspiegelen in die zin tot op zekere hoogte ook een gebrek aan overeenstemming tussen de landen van Afrika onderling. Deze houding komt geregeld in conflict met zijn engagement inzake de bevordering van de mensenrechten en de democratie op het continent. Dat is duidelijk het geval met de situatie in Darfoer waar Zuid-Afrika nalaat kritiek te leveren op de schending van de mensenrechten door het Khartoum-regime. Anderzijds wil Zuid-Afrika zijn vredesbevorderende rol in Darfoer wel opnemen en de VN-vredesmacht in Darfoer ondersteunen om de falende AMIS te vervangen.

Inzake Zimbabwe heeft president Mbeki tot nu toe de principes van de zachte en stille diplomatie gevolgd, en hij werd daarin gesteund door de SADEC-landen. Zoals geweten heeft hij met deze methode geen vooruitgang kunnen boeken. Omwille van het toenemende geweld in Zimbabwe hebben vooral de laatste weken een aantal regeringsleiders van de Southern African Development Community zich kritisch uitgelaten over de politieke crisis in Zimbabwe en het toenemende geweld. Ook het ANC bij monde van Jacob Zuma, de nieuwe verkozen president, aartsbisschop Desmond Tutu en oud-president Nelson Mandela kwamen vorige week met een duidelijk standpunt naar voren en veroordeelden het politieke geweld in Zimbabwe. Mandela heeft dat nog eens gedaan naar aanleiding van de viering voor zijn 90^e verjaardag in Londen.

Wat betreft de recente onlusten in Zuid-Afrika, waarbij vooral migranten werden gevisieerd, stel ik vast dat de Zuid-Afrikaanse overheid een reeks maatregelen heeft genomen om het xenofobe geweld te stoppen. Uiteindelijk werd Zuid-Afrika verplicht om veiligheidstroepen in te zetten, zoals we vernamen uit de media.

Er werden ook tijdelijke tentenkampen opgezet. De Zuid-Afrikaanse overheid heeft er steeds voor geopteerd de vluchtelingen zo snel mogelijk weer naar huis te kunnen laten gaan en heeft hiervoor de nodige beschermende maatregelen genomen die dit mogelijk moeten maken. Indien huizen van immigranten werden vernield, werd voor hen een tijdelijk onderkomen gezocht.

Ondanks de gekozen strategie van Zuid-Afrika ten opzichte van de problemen in Soedan en Zimbabwe, speelt Zuid-Afrika nog steeds een invloedrijke rol in Afrika en zal het dit blijven doen in de toekomst. Ook werkt het land actief aan een oplossing voor de migrantenproblematiek in eigen land. Er mag niet vergeten worden dat Zuid-Afrika migranten uit omliggende landen altijd met open armen heeft ontvangen en dat het de meer dan 3 miljoen vluchtelingen uit Zimbabwe die om economische en politieke redenen het land uitvluchtten, een onderdak heeft geboden. Ik heb dan ook niet het gevoel dat de recente ongeregelde toestroom in Zuid-Afrika aanleiding zouden moeten geven tot allerlei conclusies in verband met onze relatie en samenwerking met Zuid-Afrika.

Het is niet uitgesloten dat in de komende maanden vertegenwoordigers van de Zuid-Afrikaanse regering een bezoek aan Vlaanderen zullen brengen, en ik zal de opgesomde problemen bij dergelijke gelegenheden zeker aankaarten. De laatste jaren heeft de EU verscheidene resoluties goedgekeurd die geweld tegen de burgerbevolking in Zimbabwe aanklaagden.

Vlaanderen deelt volmondig het standpunt van de EU over de politieke crisis, het geweld tegen de bevolking en het geweld tegen leden van de oppositie in Zimbabwe. Vlaanderen is vragende partij dat de EU in toenemende mate met één stem zou kunnen spreken in belangrijke internationale politieke kwesties. Om die reden zal het over deze kwestie niet zelf een officiële positie innemen en de wereld kond doen. Vlaanderen zal zijn stem blijven uitbrengen via de geëigende EU-kanalen. Dat betekent dat het via de geëigende kanalen en intrafederale ambtelijke coördinatiemechanismen, zoals het Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE), moet trachten in te werken op de formulering van de federale beleidsposities. Het is dan ook niet nodig daarvoor een interministeriële conferentie Buitenlands Beleid bijeen te laten roepen. De standpunten van Vlaanderen, van België en van de EU hierover lopen trouwens gelijk.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is natuurlijk lovenswaardig dat Zuid-Afrika mee poogt bepaalde situaties in Zuidelijk Afrika op te lossen. Dat komt natuurlijk wel vrij ongehoord over als men ervan uitgaat dat het in eigen land de criminaliteit niet in de hand kan houden. Het kan ook het voedselprobleem niet oplossen of de plaasmoorden een halt toeroepen.

We zullen zien wat er volgt. Ik hoop dat u bij het mogelijk bezoek van de Zuid-Afrikaanse regering aan Vlaanderen de nodige accenten zult leggen in uw kritiek.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over ontwikkelingssteun aan Zuid-Afrika, meer bepaald in verband met de aids/hiv-problematiek

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, zoals ik daarnet al aangaf, is deze zaak ook een van de problemen die Zuid-Afrika maar niet schijnt te kunnen oplossen. In 2005 heb ik u daarover al ondervraagd. U zult me wel verontschuldigen voor de citaten die ik nu aanhaal. Ze houden verband met de vraag die ik achteraf zal stellen.

U antwoordde toen: “Mijnheer Vrancken, het aidsbeleid is in Zuid-Afrika inderdaad een probleem, dat is geen geheim. We concentreren ons in afspraak met hen op een aantal sectoren. Het is belangrijk te weten dat in een van die provincies expliciet een programma is opgenomen ter bestrijding van hiv. (...) We moeten constateren dat aids in heel Zuidelijk Afrika, dus ook in Mozambique, naast malaria een heel grote doder is. (...)”

Alleen de provincie Vrijstaat heeft gevraagd een specifiek aidsprogramma te steunen. De klemtoon zal daarbij liggen op preventie, en op jongeren en adolescenten. Een van de structurele maatregelen die de provincie Vrijstaat op het oog heeft, is de uitbreiding van het aantal plaatsen waar jongeren gemakkelijk terecht kunnen om zich vrijwillig te laten testen en begeleiden.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking is onder andere gebaseerd op het principe van ongebonden hulp. We zouden dit dan ook niet kunnen, en evenmin willen koppelen aan structurele maatregelen die wij opleggen. Dat zou strijdig zijn met internationale bepalingen inzake het vrije verkeer van personen”.

Na jarenlang verzet gaf president Mbeki in november 2003 het groene licht voor de verstrekking van aidsremmers. Hij beloofde toen om binnen één jaar 50.000 hiv-patiënten onder behandeling te hebben. Dat is 10 percent van het aantal Zuid-Afrikanen dat dringend medicijnen nodig heeft. Mbeki's deadline is inmiddels twee keer verschoven, de laatste keer naar het einde van de maand maart 2005. Ook die streefdatum werd niet gehaald. Volgens het ministerie van Volksgezondheid hadden de staatsziekenhuizen toen 33.000 patiënten onder behandeling.

Van de 271 apothekers die nodig zijn voor de verstrekking van medicijnen waren er toen pas 90 aangesteld. Op dat moment was er ook pas een derde van de nodige diëtisten ingehuurd. Activisten die al jaren pleiten voor de verstrekking van medicijnen, wijten de traagheid aan gebrek aan nationaal leiderschap.

Mijnheer de minister, u verklaarde toen dat alleen de provincie Vrijstaat gevraagd had om een specifiek aids-programma te steunen. De klemtoon lag daarbij op preventie, en op jongeren en adolescenten. Kunt u mij enig resultaat geven van de steun die aan het specifieke aids-programma van de provincie Vrijstaat werd en wordt verleend? Is er een positieve wending merkbaar? Hoe verloopt het testen en begeleiden van jongeren? Wordt dit programma in deze vorm intussen nog voortgezet? Hebt u enig zicht op de evolutie in de inspanningen die de Zuid-Afrikaanse overheid levert op het gebied van de verstrekking van aidsremmers, en of er een positieve evolutie waar te nemen is in de bestrijding van aids? Zijn hierover cijfers bekend?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Vrancken, het klopt dat alleen in de provincie Vrijstaat een specifiek sector-programma inzake hiv/aids loopt. Hiv/aids is echter ook een van de zogenaamde transversale thema's van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, en krijgt zodoende aandacht in alle projecten en programma's die Vlaanderen ondersteunt. Heel concreet wordt er bijvoorbeeld in het trainingsonderdeel van het landbouwprogramma in de provincie Limpopo in het Agribusiness Development Academy Program ook training gegeven over hiv/aidspreventie. Daarbij wordt een beroep gedaan op de expertise die ontwikkeld werd in het Voluntary Counseling and Testing Project, een van de oudere programma's van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Verder is het belangrijk te weten dat de Vlaamse hiv/aidsacties in Zuid-Afrika gericht zijn op preventie en niet op curatieve maatregelen, wat we wel ondersteunen in Mozambique. Dat is een duidelijke beleidskeuze geweest van de Zuid-Afrikaanse overheid. Het verstrekken van aidsremmers in de door Vlaanderen ondersteunde programma's in Zuid-Afrika is dan ook niet aan de orde.

Het Community-Wellnessprogramma in het Xhariepdistrict van de Vrijstaat is gestart op 1 december 2007 als een van de vier grote ontwikkelingssamenwerkingsinterventies van de Vlaamse Regering binnen de budgetten voor 2005-2009. Het programma bestaat uit de volgende componenten: het creëren van een platform voor samenwerking en overleg tussen alle overheids- en gemeenschapsinitiatieven die al in het district rond hiv/aids en gemeenschapsvorming in werking zijn, maar tot nu toe veelal los van elkaar opereren; het ondersteunen van zorg- en ondersteuningscentra; het ondersteunen van life skills training en de capaciteitsopbouwprogramma's; het ondersteunen van gezondheidscentra; het opbouwen van ondersteunende infrastructuur op schoolniveau; hygiënische voorzieningen op het vlak van water en sanitair. Het richt zich in de eerste plaats op de jeugd, zowel op de leerlingen via de scholen, als op de niet-schoolgaande jeugd en op de leerkrachten, ouders en de omringende gemeenschappen.

Deze holistische aanpak heeft tot doel de hiv/aidsprevalentie en -incidentie bij de jeugd te reduceren. Het programma gaat uit van bestaande centra om hun diensten op een kwalitatief hoger niveau te brengen. In tweede instantie kunnen daar waar er een tekort is, nieuwe centra worden opgericht.

Het testen en begeleiden van jongeren is op verschillende wijzen gepland: via zorg- en ondersteuningscentra op scholen, via childcareforums op gemeentelijk niveau, via opleiding van leken, via ondersteuning van de sociale werkers op gemeenschapsniveau, via bijscholing van leraren en via het opleiden van jongeren als peer educators. Jongeren krijgen voorlichting en kunnen zich vrijwillig en anoniem laten testen. Ze worden psychosociaal begeleid.

De baselinestudie, zoals opgenomen in elk van de grote programma's 2005-2009, wordt uitgevoerd door het Center for Health Research Systems and Development van de universiteit van Vrijstaat. Deze baselinestudie is ondertussen zo goed als afgerond en zal de komende twee maanden de richtlijn zijn voor de concretisering van de feitelijke operationele interventies. Twee medewerkers zijn aangeworven voor het projectteam. Ze gaan van start in het district waar ze in eerste instantie de contacten met de lokale doelgroep, met de ngo's, de gemeenschapsorganisaties en de overheidspartners op punten hebben gesteld. Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking heeft bij zijn recente zesmaandelijks monitoring in juni 2008 kunnen vaststellen dat de inzet van de lokale partners groot is.

Een tegenslag voor het programma is dat nauwelijks één maand na de feitelijke start de aangestelde Zuid-Afrikaanse programmamanager overleden is. Dit heeft geleid tot een administratieve procedure voor het aanstellen van een nieuwe manager. De selectieprocedure op basis van de administratieve richtlijnen van de partner is eind juni afgerond.

Ondertussen is er recent een initiatief geweest van het parlement van Vrijstaat, dat bijkomende opvolging van de operationalisering van de donorprogramma's vooropzet. Hierdoor wordt voldaan aan de volgende principes van de verklaring van Parijs inzake de effectiviteit van de hulp die Vlaanderen en Zuid-Afrika onderschrijven: eigenaarschap, resultaatsmanagement, harmonisatie, gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en afstemming binnen de lokale systemen. De procedure voor de parlementaire opvolging moet nu afgestemd worden op de managementgebonden uitdagingen en op de bevindingen en aanbevelingen van de baseline. In de tweede jaarhelft van 2008 zal het mogelijk zijn de impact van het programma bij de doelgroep te meten op basis van een wetenschappelijk gebaseerde methodiek, op basis van parlementaire opvolging en een hernieuwd programmateam.

UNAIDS, het VN-programma voor hiv/aidsbestrijding, houdt nauwgezet de vinger aan de pols. Jaarlijks worden er individuele landenrapporten gepubliceerd met daarin zeer gedetailleerde gegevens, zoals concrete beleidsmaatregelen, budgetten, het aantal geïnfecteerden per leeftijdsgroep en per geslacht, en het aantal weeskinderen dat opgevangen wordt. Die informatie is vrij toegankelijk en gemakkelijk te consulteren op de website van UNAIDS.

Ik citeer evenwel graag enkele cijfers uit het voortgangsrapport 2008 van Zuid-Afrika. In 2007 zijn er 771.731 mensen gestart met een ART-programma, wat staat voor antiretrovirale therapie. 55 percent daarvan zijn vrouwen, 45 percent is van het mannelijke geslacht. 32.060 kinderen ontvingen ART in 2007. Het cumulatieve percentage hiv-geïnfecteerden die ART-therapie ontvingen, steeg van 46 percent in 2006 naar 55 percent in 2007.

Het aantal hiv-positieve zwangere vrouwen dat aidsremmers ontving om het risico van moeder-naar-kindtransmissie te reduceren, steeg van 60 percent in 2006 naar 66 percent in 2007. De uitgaven in Zuid-Afrika voor hiv/aids stegen van 4.270.716.447 rand – ongeveer 350 miljoen euro – in 2006 naar 4.530.175.220 rand in 2007, dat is ongeveer 375 miljoen euro.

Hoewel de strijd tegen hiv/aids nog lang niet gestreden is, zijn er indicaties die voorzichtig hoopvol stemmen. Ik citeer opnieuw enkele cijfers. De cijfers van het jaarlijkse hiv-zwangerschapsonderzoek geven aan dat het aantal zwangere vrouwen dat besmet is met hiv, in 2006 29,1 percent bedroeg, een daling van meer dan 1 percent in vergelijking met de 30,2 percent van 2005.

Belangrijker nog was de significante daling in hiv bij jongeren onder de leeftijd van 20 jaar. In die groep was de hiv-prevalentie in 2006 tot 13,7 percent gedaald, terwijl ze in 2005 nog 15,9 percent bedroeg. Bij de leeftijdsgroep van 20 tot 24 jaar was er ook een daling merkbaar van 30,6 percent in 2005 naar 28 percent in 2006.

Die statistieken suggereren een gedragsverandering bij jonge mensen en zijn tevens een indicatie dat de preventieprogramma's vruchten afwerpen.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U haalde aan dat de jongeren worden begeleid en dat ze zich vrijwillig kunnen laten testen, en dat dat ook gebeurt. Hebt u daar enig cijfermateriaal over? Is er een stijging van het aantal vrijwillige consultaties?

Minister Geert Bourgeois: Ik zal dat nakijken. Alle cijfers die ik nu bij de hand heb, heb ik u gegeven.

Als ik nog bijkomende cijfers krijg, zal ik u die laten bezorgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de ontwikkelingssteun aan Mozambique met betrekking tot de gezondheidszorg

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, op een eerdere vraag om uitleg over de ontwikkelingssteun aan Mozambique in deze commissie gaf u het volgende antwoord met betrekking tot de gedragscode die de principes, de instrumenten en de mechanismen van de Sector Wide Approach (SWAP) bepaalt in de gezondheidssector: "De volgende principes worden opgesomd. Alle financiering van de publieke gezondheidssector moet terug te vinden zijn in het jaarlijkse operationeel plan en budget. Er wordt gebruik gemaakt van nationale plannings-, begrotings- en evaluatieinstrumenten voor de bepaling en het beheer van de gezondheidsprioriteiten en de middelen. Alle aanbestedingen gebeuren volgens internationaal aanvaarde normen en praktijken."

"Verdere principes zijn de versterking van de capaciteit van de Mozambikaanse instellingen die bij het Mozambikaanse gezondheidssysteem betrokken zijn, het ontwikkelen van een klimaat van openheid, transparantie, verantwoordelijkheid en eerlijkheid, en de strijd tegen corruptie als integraal onderdeel van de hervorming van de openbare sector in Mozambique."

"Het budget dat we voor Mozambique uittrekken, gaat voor de helft naar de budgetsteun, voor het instappen in de SWAP. De andere helft blijft gericht op concrete projecten. Het ministerie van Gezondheid helpt bij het ontwikkelen van meerjarige indicatieve plannen ter ondersteuning van de hervormingen in de gezondheidssector."

"De ondertekening van de gedragscode vormde een eerste stap. Hiermee heeft Vlaanderen zich akkoord verklaard met de principes van de SWAP, en heeft het te kennen gegeven de overstap te maken naar budgetsteun. De volgende stap bestaat in de feitelijke toetreding tot een van de drie begrotingsfondsen. Voor die budgetsteun zijn er dus drie Mozambikaanse begrotingsfondsen die gespijsd worden door donoren en de Mozambikaanse overheid: een algemeen fonds, een provinciaal fonds en een geneesmiddelenfonds. Ze worden op centraal niveau beheerd door het Mozambikaanse ministerie van Gezondheid."

“Mozambique heeft een tekort aan geschoold medisch personeel, niet alleen aan artsen, maar ook aan verpleegkundigen en ander gezondheidspersoneel. Het tekort aan medisch geschoold personeel dient in Mozambique zelf aangepakt te worden. Tijdens mijn bezoek aan Mozambique had ik een ontmoeting met de Mozambikaanse minister van Gezondheid, dokter Garrido. Hij gaf te kennen dat er nood is aan een aangepaste opleiding in het land zelf, en dat hij ook artsen naar Vlaanderen wil sturen voor korte bijscholingen. Vlaanderen is, naar ik meen, bereid daaraan zijn medewerking te verlenen. Op die manier kan Vlaanderen ook meewerken aan een structurele oplossing voor het tekort aan geschoold medisch personeel in Mozambique.”

“We splitsen ons budget van ongeveer 4 miljoen euro dus op. Twee miljoen euro brengen we in in een fonds dat gezamenlijk wordt beheerd samen met het Mozambikaanse ministerie. Het is niet rechtstreeks in hun begroting opgenomen, maar is een gezamenlijk fonds. We zijn immers van mening dat het goed is wederzijdse controle en audit mogelijk te maken.”

Mijnheer de minister, u stelde in uw antwoord dat het budget dat Vlaanderen voor Mozambique uittrekt, voor de helft naar budgetsteun gaat voor het instappen in de SWAP, en dat de andere helft gericht blijft op concrete projecten. Kunt u nu verder verduidelijken hoe die instap in de SWAP geconcretiseerd werd? Kunt u de resultaten geven van de concrete projecten waarin Vlaanderen heeft geïnvesteerd, namelijk een omschrijving van de projecten en de evolutie hierin? Worden deze projecten voortgezet, of worden er nog andere programma's uitgewerkt?

Er is nood aan een gepaste artsenopleiding in Mozambique zelf. Vlaanderen zou zijn steun verlenen aan korte bijscholingen van door Mozambique naar Vlaanderen gestuurde artsen. Hebt u enig zicht op de evolutie in de plaatselijke opleiding van artsen in Mozambique? In hoeverre heeft Vlaanderen hierin bijgedragen? Werden er effectief artsen of kandidaat-artsen naar Vlaanderen gestuurd en hier bijgeschoold? Kunt u desgevallend aangeven of de kosten deel uitmaken van het voorziene budget van 4 miljoen euro, dan wel of hier extra geld voor werd uitgetrokken, en hoeveel?

Hoe zit het met het gezamenlijke fonds waarin die 4 miljoen euro werden ingebracht? Heeft hier met andere woorden al een audit over plaatsgevonden en werden de gelden correct besteed?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Vrancken, op 22 juli 2005 besliste de Vlaamse Regering om toe te treden tot de SWAP in de gezondheidssector in Mozambique. Op 14 juli 2006 heeft de Vlaamse Regering de Strategienota voor ontwikkelingssamenwerking tussen

Mozambique en Vlaanderen 2006-2010 goedgekeurd. Die nota bevestigt de steun aan de SWAP door het leveren van een financiële bijdrage aan het gemeenschappelijke fonds voor volksgezondheid PROSAUDE.

Aansluitend bij haar keuze om in de SWAP in de gezondheidssector in Mozambique te stappen, besliste de Vlaamse Regering op 22 juli 2005 om 4 miljoen euro te storten in het gemeenschappelijke fonds voor de volksgezondheid waarlangs ook de meeste andere donoren in de gezondheidssector een deel van hun financiering kanaliseren. Daarvan was 2 miljoen euro bestemd voor het gezondheidsplan 2006 en 2 miljoen euro voor het gezondheidsplan 2007. In totaal werd 4 miljoen euro geordonnanceerd.

Op 23 november 2007 besliste de Vlaamse Regering om 2 miljoen euro te storten in het gemeenschappelijke fonds voor de volksgezondheid PROSAUDE voor de uitvoering van het gezondheidsplan 2008. Daarnaast financiert de Vlaamse Regering ook enkele gezondheidsprojecten. Ik heb daar een tabel van met allerlei cijfers. Ik zal u die laten bezorgen.

Van de eerste fase 2004-2007 van het project ‘Geïntegreerd netwerk voor de strijd tegen hiv/aids in de provincie Tete’ werd in 2006 een externe evaluatie uitgevoerd. Uit die evaluatie is gebleken dat het project een aantal belangrijke resultaten heeft opgeleverd. De capaciteit van het Provinciaal Hospitaal van Tete voor een correcte diagnose en behandeling van aidsgelieerde pathologie is enorm toegenomen. Het aantal hiv/aidspatiënten dat ambulante verzorging krijgt, is enorm gestegen. Ook daar heb ik grafieken van. Ik bezorg u die. Ze zullen overigens ook elektronisch meegedeeld worden.

Het aantal zwangere vrouwen en hun pasgeboren kinderen die gebruik maken van diensten ter preventie van de overdracht van hiv van moeder op kind, is eveneens enorm toegenomen. Ook die grafieken zal ik u laten bezorgen. De kwaliteit van de diensten met betrekking tot seksueel overdraagbare aandoeningen en het testen van zwangere vrouwen op syfilis is sterk verbeterd. De toegankelijkheid tot kwaliteitsvolle seksuele gezondheidsdiensten voor hogerisicogroepen is toegenomen. Er is vooruitgang geboekt in de bioveiligheid van de gezondheidsdiensten. Het aantal personen dat gebruik maakt van vrijwillige testen en van counsellors is toegenomen. Van de overige projecten is nog geen evaluatie gemaakt.

Zoals uit de tabel kan worden afgeleid, zijn deze projecten in uitvoering. De basisopleiding van artsen gebeurt aan de medische faculteiten van de Universidade Eduardo Mondlane, een publieke instelling en de Universidade Católica de Mozambique die privaat is. Dit zijn instellingen van hoger onderwijs en ze vallen dus

niet onder de bevoegdheid van het ministerie van Volksgezondheid waarmee Vlaanderen samenwerkt. Dit ministerie is wel verantwoordelijk voor de coördinatie van de postgraduate opleidingen voor artsen. In 2007 en 2008 zijn er gemiddeld 5 artsen per 100.000 inwoners. Dit aantal zou moeten evolueren naar 7,8 in 2015 volgens het meest ambitieuze scenario. Dit komt overeen met een totaal van 1915 artsen tegen 2015.

In het kader van de projecten die Vlaanderen financiert, worden geen artsen of andere gezondheidswerkers naar Vlaanderen gestuurd. De opleidingen vinden zoveel mogelijk plaats in Mozambique zelf. In het kader van het project 'Geïntegreerd netwerk voor de strijd tegen hiv/aids in de provincie Tete' hebben drie Mozambikaanse artsen van de provinciale gezondheidsdiensten in Tete de drie weken durende Short Course on Anti-retroviral Therapy (SCART) gevolgd in het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen. De kosten voor deelname aan de SCART-cursus bedragen 16.200 euro. Daarin is alles inbegrepen: de reis- en verblijfskosten, het cursusgeld, de verzekering. Het werd betaald met de projectsubsidies die hiervoor werden toegekend aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen.

In het Memorandum of Understanding van 12 november 2003 betreffende het gemeenschappelijke fonds voor de gezondheidssector of PROSAUDE is bepaald dat een internationaal erkende auditfirma jaarlijks een audit uitvoert en zijn rapport bezorgt aan het Mozambikaanse Rekenhof, de Mozambikaanse Inspectie van Financiën en de donoren. Wij zijn in het bezit van het auditrapport 2006. Het auditrapport 2007 is nog niet klaar. Jaarlijks wordt ook een activiteitenverslag en een financieel rapport gemaakt door het ministerie van Volksgezondheid. Daarenboven doen de donoren en het ministerie van Volksgezondheid jaarlijks een gezamenlijke evaluatie van de prestaties van de gezondheidssector. In 2007 waren er significante verbeteringen in de domeinen die door het ministerie van Volksgezondheid als prioritair naar voren werden geschoven, namelijk de moeder- en kindgezondheid, ook op het vlak van de openbare financiën. Voor 3 van de 5 gezondheidsindicatoren die opgevolgd worden in het kader van het algemeen performance assessment framework, werden de doelstellingen behaald.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de 'vierde pijler' van de ontwikkelingssamenwerking

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: In uw beleidsbrief 'Ontwikkelingssamenwerking. Beleidsprioriteiten 2007-2008' beklemtoont u dat ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen begint. De laatste jaren zien we een bloei van nieuwe ontwikkelingsinitiatieven in Vlaanderen die niet onder de klassieke ontwikkelingssamenwerking vallen. Het zijn burgerinitiatieven die worden opgezet door bestaande actoren in onze maatschappij, zoals bedrijven, vriendengroepen, scholen en zo meer die vanuit hun werking solidair willen zijn met het zuiden, de zogenaamde initiatieven van de vierde pijler of zoals ze in Nederland worden genoemd, de particuliere initiatieven. Meestal gaat het om groepsinitiatieven. De vierde pijler is duidelijk het bewijs dat we in Vlaanderen niet worden geconfronteerd met donormoeheid, maar dat de ontwikkelingssamenwerking zich heeft 'verdageijkt', zo stelt de studie van het HIVA in haar besluit.

De initiatieven groeien vanuit het individu of een bestaande maatschappelijke groep, los van de bekende geïnstitutionaliseerde ngo's die duur zijn wat organisatie en dagelijkse werking betreft en waarvan is geweten dat een deel van het geld dat aan acties wordt gegeven, niet ter plaatse komt maar dient voor de werking van de ngo's. Positief is dat de vierde pijler initiatieven neemt, niet om uit principe aan ontwikkelingssamenwerking te doen, maar vanuit de eigen praktijk en ervaring.

Het is deze eigen expertise die het aanbod bepaalt. Iedereen in Vlaanderen mag er volgens zijn eigen zin, tijd, kunde en kennis aan meewerken. Deze vierde pijlerinitiatieven bieden nieuwe kansen voor het concentratiebeleid van de overheid. De input die de ngo's doen in dat beleid kan zo worden vervolledigd door vierde pijlerinitiatieven die hun expertise met betrekking tot hun eigen domeinen ten dienste stellen van deze landen.

Ook de overheid wordt uitgedaagd door dit nieuwe fenomeen. Vooreerst stellen we vast dat ook de overheid de kracht van de vermaatschappelijking ondergaat, en steeds meer ministeries, departementen en diensten zetten de eigen initiatieven voor ontwikkelingssamenwerking op, los en zonder samenspraak met het ministerie bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking. Sommige doen dat op bilaterale basis, anderen door maatschappelijke actoren waarmee ze ook in ons land samenwerken, subsidies te geven voor hun internationale solidariteitswerk.

In uw opdracht heeft het HIVA hierover een onderzoek uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat een toenemend deel van de private middelen die de mensen vrijmaken voor ontwikkelingshulp, niet langer naar de klassieke kanalen gaan, maar naar dat nieuwe vierde pijlerinitiatief. Ook hebt u laten onderzoeken welke beleidsmaatregelen er moeten worden genomen ten aanzien van dit recente fenomeen. De studie besluit met een hoofdstuk 'Quid de overheid' waarin een aantal interessante

aanbevelingen en opmerkingen worden geformuleerd. Deze studie is voorgesteld begin mei 2007 waarbij een conferentie werd georganiseerd om de bevindingen van het onderzoek te bespreken.

Naar aanleiding van een bespreking van de HIVA-studie in deze commissie hebt u beklemtoond dat er op deze studiedag nog geen conclusies zijn getrokken, dat u zelf voorlopige conclusies hebt getrokken waarover u nog overleg wenste te plegen, maar dat u al wel luidop had nagedacht. U hebt toen geantwoord dat u hebt vastgesteld dat de wensen vanuit het veld heel sterk sporen met wat u voor ogen hebt. Er is inmiddels wel een jaar tijd verstreken om beleidsmaatregelen uit te werken, zeker omdat uw beleidsbrief hier zelf aandacht aan besteedt.

Ik geloof in het vrije initiatief en in de vierde pijler. Een van de belangrijke oorzaken van het succes ervan is dat de burger kritisch staat ten aanzien van de klassieke ontwikkelingsinstanties omdat hij ze te log en te bureaucratistisch vindt en omdat er te weinig garanties worden geboden dat het geld op de juiste plaats terecht komt. Dat zijn allemaal vaststellingen die in de HIVA-studie worden beklemtoond. Het is ook belangrijk dat er geen tussenschakels zijn waar kostbare middelen aan verloren gaan. Dat zijn allemaal positieve motieven om de vierde pijler te ondersteunen zonder deze initiatieven te fnuiken en in een administratief keurslijf te wringen, want dan zal er op termijn niets meer overblijven van deze initiatieven.

Een aanspreekpunt voor informatie, eventuele begeleiding, vorming als men dat wenst zonder verplichting: dat is allemaal positief. Geen strikte regels, geen dwingende verplichtingen, maar het respecteren van de vrijheid van initiatief zonder betutteling, zonder dirigistisch optreden van de overheid. Een jaar geleden hebt u in deze commissie uitdrukkelijk gesteld dat als we een zinvol beleid kunnen ontwikkelen, het een beleid van ondersteuning en coaching moet zijn waarbij de principes van partnerschap en duurzaamheid belangrijk zijn. U stelde toen dat u nog geen beleid had uitgetekend en met veel aandacht zou luisteren naar wat over dit dossier zou worden ingebracht, ook vanuit de oppositie. Ik heb het al gezegd: we zijn nu een jaar verder, en ik ga ervan uit dat u niet hebt stilgezeten en bent blijven nadenken en werken aan de ontwikkeling van een zinvol beleid op dat vlak.

De vierdepijlerinitiatieven bieden nieuwe kansen voor het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Hebt u inmiddels beleidsmaatregelen genomen om deze vierde pijler te ondersteunen en aan te moedigen via bijkomende stimuli voor de ontwikkelingssamenwerking vanuit Vlaanderen?

In het buitenland bestaat op dat vlak blijkbaar een langere traditie. Zo zou het beleid in het Verenigd Koninkrijk dat is uitgetekend met “special agreements” een belangrijke hefboom zijn voor de verdere ontplooiing en verdeskundiging van de vierde pijler. Hebt u onderzoek

laten uitvoeren over het beleid in het buitenland om hieruit de nodige conclusies en beleidsmaatregelen te kunnen trekken?

Uit de studie van het HIVA blijkt dat ook de overheid de kracht van de vermaatschappelijking ondergaat en dat steeds meer ministeries, departementen of diensten eigen initiatieven voor ontwikkelingssamenwerking opzetten, vaak zonder enige samenspraak met het departement. Dat komt zeker de coherentie van het geheel van de officiële inspanningen niet ten goede, zo lezen we in een besluit van het HIVA. Kent u dergelijke initiatieven op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap? Wat is uw standpunt in dat verband? Onder-schrijft u het besluit van het HIVA?

Uit het HIVA-onderzoek is eveneens gebleken dat er een zeer grote nood bestaat om meer inzicht te krijgen in de consequenties van enkele innovatieve praktijken die door de vierdepijlerorganisaties worden gehanteerd. Hebt u reeds initiatieven genomen om dat onderzoek te laten uitvoeren?

Mijnheer de minister, in uw beleidsbrief hebben we kunnen lezen dat u dit jaar een helpdesk wilt oprichten die de individuele initiatieven zal moeten ondersteunen door de terbeschikkingstelling van actuele informatie over goede praktijken in de sector. U zou in dat verband ook werken aan een doorverwijsfunctie voor training en adviesverlening over vragen en materies die veelvuldig het onderwerp uitmaken van het forum. De helpdesk zou dus een regiefunctie voor de gehele sector verzekeren. Wat is de stand van zaken? Welke initiatieven hebt u reeds genomen in 2008? Wat is de respons?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: U zou meer naar deze commissie moeten komen, mevrouw Dillen. Ik hoor van u immers geluiden die ik niet zo bij uw fractiegenoten hoor. Zo ondersteunt u het Noordbeleid van de ontwikkelingssamenwerking. Dat is een positief geluid. Ik verneem onder meer dat u de principes inzake de vierde pijler, die ik ongeveer een jaar geleden heb verwoord, ongeveer integraal onderschrijft. De derde vraag behandel ik als laatste, want het antwoord is een beetje apart en het onderwerp is hier trouwens vroeger al uitvoerig aan bod gekomen. In het voorjaar van 2008 is de website voor de vierde pijler gebouwd. De website is het eerste instrument voor de operationalisering van de helpdesk. De website is technisch klaar voor de lancering.

Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) is nog volop bezig met het verzamelen van informatie over vierdepijlerinitiatieven, zodat van bij de start van de website kan worden gestart met een goed gevulde vierdepijlerdatabank. Ik zal op korte termijn nog beleidsmaatregelen nemen om de vierde pijler te ondersteunen en aan te moedigen, en om extra

stimuli te geven aan ontwikkelingssamenwerking vanuit Vlaanderen. In samenwerking met 11.11.11 zal het VAIS de helpdesk operationaliseren om kwaliteitsversterking voor vierdepijlerorganisaties te ondersteunen en samenwerking met andere lokale noord-zuidgroepen te bevorderen, met de bedoeling het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking te verbreden.

Eenzijds wordt een loketfunctie uitgebouwd. De vierdepijlerorganisaties zullen de helpdesk kunnen raadplegen voor begeleiding, ondersteuning en doorverwijzing. Anderzijds wordt een vormingsaanbod uitgewerkt voor vierdepijlerorganisaties en voor begeleiders van lokale groepen. De bedoeling van de vorming en opleiding is de werking van de vierdepijlerorganisaties te ondersteunen en de kwaliteit ervan te versterken. Dat beantwoordt aan wat ik een jaar geleden heb gezegd en wat u lijkt te onderschrijven. Het zijn erg zelfstandige, spontaan gegroeide, vaak erg diverse initiatieven van mensen die vaak sterk op hun onafhankelijkheid staan. Ze vragen geen subsidies. Ze zijn gegroeid uit individuen, of uit gezinnen of groepen. Ze kampen met veel praktische problemen, zoals visaproblemen, uitvoerproblemen tot moeilijkheden met inenting en dergelijke.

Het kan echter ook gaan over de efficiënte aanwending van de hulp. Uit de studie blijkt dat er enorm veel middelen worden gegenereerd: men schat de opbrengst op ongeveer 90 miljoen euro per jaar. Dat is ontzettend veel. Met de helpdesk willen we, zonder te betuttelen, op vragen van die vriendenkringen en organisaties antwoorden. We willen hen helpen om zo veel mogelijk te laten bijdragen aan de principes die ook wij onderschrijven. Zo willen we dat men ervoor zorgt dat de mensen die we helpen het heft in eigen handen kunnen nemen. Dat is een moeilijke taak, maar wel zinvol.

Ik beantwoord nu de tweede vraag. In 2005 gaf de Vlaamse overheid het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) van de KUL de opdracht om het fenomeen van de vierde pijler te onderzoeken en de mogelijke kansen en synergieën in kaart te brengen. Het onderzoeksrapport heeft de titel “De vierde pijler van de ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen: de opmars van de levensverbeteraar”. Het onderzoek had een veeleer verkennend karakter en beperkte zich in belangrijke mate de identificatie van vierdepijlerorganisaties in Vlaanderen, het beschrijven van hun morfologie en een eerste analyse van hun ontstaansgeschiedenis en van hun noden en behoeften.

Ik heb nog geen onderzoek over de toestand in het buitenland laten uitvoeren. Intuïtief denk ik wel dat we moeten oppassen met vergelijkingen. Zo denk ik dat het Angelsaksische model totaal verschillend is. Er bestaat daar een grote traditie van grote foundations en dergelijke. Het onderzoek in Vlaanderen moest nog ‘ab ovo’ beginnen. Professor Develtere heeft dat onderzoek in mijn opdracht uitgevoerd. Hij is begonnen met alles in

kaart te brengen, wat op zich al een bijna onmogelijke opdracht was.

Op uw vierde vraag kan ik antwoorden dat ik op korte termijn nieuw onderzoek laat uitvoeren om de morfologie van de vierde pijler te verfijnen, de werking van de organisaties en de effecten die ze in het Zuiden genereren door te lichten en de mogelijkheden en noden ter ondersteuning en professionalisering van de vierdepijlerorganisaties in kaart te brengen. Met professionalisering bedoel ik natuurlijk niet dat ze het voluntariaat moeten opgeven, maar wel dat ze zo efficiënt mogelijk zouden werken. De consequenties van innovatieve praktijken van de vierdepijlerorganisaties zullen in het onderzoek aan bod komen. Ik ben ervan overtuigd dat we veel van hen kunnen leren. Ze bewandelen paden die de ngo's en multilateraal actieve organisaties wellicht niet bewandelen.

Wat de derde vraag betreft, wil ik u vragen om vrede te nemen met het antwoord dat ik ongeveer twee weken geleden heb gegeven op een interpellatie van de heer Tavernier. Ik heb daar heel uitvoerig op geantwoord. We hebben er een goede discussie over gehad, de heer Tavernier en ikzelf verschilden van mening. U kunt in het antwoord op die interpellatie van een week of twee, drie geleden perfect het antwoord terugvinden op de vragen die u hebt gesteld. Ik kan u zeggen dat wij streven naar een zo goed mogelijke coherentie en coördinatie. In het algemeen kun je stellen dat, waar het Vlaamse beleid inzake ontwikkelingssamenwerking onder vorige regeringen uitging van een eigen beleid van elke minister, we nu de richting van veel meer coherentie inslaan.

Het is een werk van lange adem. Er lopen nog projecten uit de vorige periode, ook in mijn domein, het domein van strikte ontwikkelingssamenwerking – bijvoorbeeld met betrekking tot Marokko of Chili. Dat zijn dan zaken die niet beantwoorden aan de politiek van concentratie van onze middelen, maar dit dooft uit. Je kunt zien dat collega-ministers, ik denk aan de minister van Onderwijs, heel sterk die richting uitgaan. De minister van Onderwijs heeft de samenwerking die alleen op India was gericht nu ook uitgebreid tot twee van onze drie partnerlanden in Zuidelijk Afrika, Mozambique en Malawi. We gaan daar stilletjes aan in de goede richting.

Het percentage geconcentreerde hulp is misschien niet toegenomen, maar dat heeft vooral te maken met het feit dat precies inzake onderwijs en wetenschap de steun die gegeven wordt aan het Tropisch Instituut fors is toegenomen. Niemand stelt natuurlijk ter discussie dat we het ITG fors ondersteunen. Als mijn collega's daar een bijkomend budget voor hebben, kan ik dat alleen maar toejuichen. Dat leidt ertoe dat het percentage, ondanks de grote stijging van mijn budget, misschien niet is toegenomen – maar in grote lijnen kunnen we toch een veel grotere coherentie vaststellen.

Het kaderdecreet dat is goedgekeurd zal daar in de toekomst ook heel sterk toe bijdragen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat de derde vraag betreft, zal ik nagaan of ik voldoende terugvind in uw antwoord op de interpellatie van de heer Tavernier. Dan kan ik eventueel nog een bijkomende schriftelijke vraag stellen.

Wat uw eerste opmerking betreft, wil ik toch even verduidelijken dat mijn fractie de vierdepijlerinitiatieven nooit heeft afgewezen. Ik heb trouwens in mijn vraag heel bondig gesteld dat wij dergelijke vormen van private initiatieven kunnen ondersteunen.

Voor alle duidelijkheid: het standpunt van mijn fractie inzake ontwikkelingssamenwerking is altijd heel duidelijk geweest. Enerzijds moeten wij voldoende aandacht hebben voor de ondersteuning van onze eigen Vierde Wereld, die vooral in onze grootsteden helaas in vaak heel schrijnende omstandigheden bestaat. Wie mij kent, weet dat ik in de commissie voor Welzijn regelmatig initiatieven in die zin neem. Daarnaast hebben wij een duidelijk standpunt inzake ontwikkelingssamenwerking. Daarin passen die vierdepijlerinitiatieven perfect. Maar dat laat ons toch ook toe, mijnheer de minister, om op een kritische manier regelmatig vragen te stellen over een aantal dossiers waarover we, in het kader van het globale ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, een aantal twijfels hebben. Ik denk daarbij heel specifiek aan de werking van sommige ngo's. Daarover zijn toch wel ernstige punten van kritiek, die overigens ook in de studie van het HIVA worden bevestigd.

Minister Geert Bourgeois: Ik heb niet gezegd wat u denkt dat ik gezegd heb: ik heb gezegd wat ik gezegd heb.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de opvangsituatie van gehandicapte en verlaten kinderen en jongeren in Bulgarije

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de inspanningen om de situatie van weeskinderen en kinderen en personen met een handicap in de Bulgaarse instellingen en samenleving te verbeteren

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, het is inmiddels bijna een halfjaar geleden dat de ophefmakende BBC-reportage 'Bulgaria's abandoned children' of 'De verlaten kinderen van Bulgarije' werd uitgezonden, over de zeer schrijnende situatie in een van de Bulgaarse weeshuizen. De menonwaardige toestand van de kinderen in het weeshuis van Mogilino, waar 75 ongewenste kinderen zijn ondergebracht, zorgde begin dit jaar voor een internationale protestgolf nadat de BBC die reportage had uitgezonden. We herinneren ons nog allemaal de bijzonder schrijnende beelden van kinderen die volledig aan hun lot worden overgelaten, die 's nachts worden opgesloten met slechts één personeelslid dat moet instaan voor de bewaking. Overdag is de verzorging minimaal – voor zover we van verzorging kunnen spreken. De kinderen zijn ondervoed en er zijn ook vermoedens van verwaarlozing en verkrachting.

In Vlaanderen was tv-figuur Chris Dusauchoit de bezieler van het protest. Hij richtte de vzw Help the Children op en wist snel veel geld te verzamelen ten voordele van gehandicapte kinderen in de Bulgaarse weeshuizen.

Collega's, deze situatie in Bulgarije is niet nieuw. Kinderen die er met een handicap worden geboren, hoe minimaal ook, zijn niet gewenst en worden snel doorverwezen naar de Bulgaarse overheidsinstellingen. Het resultaat is dan ook dat er nergens ter wereld meer personen met een handicap in tehuizen zitten dan in Bulgarije. Er bestaan daar geen andere maatschappelijke diensten of mogelijkheden om kinderen met een handicap te verzorgen en te helpen in hun ontwikkeling.

Het Vlaams Parlement heeft dan ook volledig terecht op 23 januari van dit jaar unaniem de resolutie goedgekeurd betreffende de opvangsituatie van gehandicapte en verlaten kinderen en jongeren in Bulgarije. Hierbij, mijnheer de minister, werd uitdrukkelijk aan de Vlaamse Regering gevraagd om de Bulgaarse regering te vragen haar verbintenissen na te komen en de nodige middelen vrij te maken om het opvangsysteem voor kinderen met een handicap grondig en op een gestructureerde manier te hervormen en om voor een aangepaste opvang te zorgen. Ook werd gevraagd om na te gaan in welke mate Vlaanderen Bulgarije kan helpen bij een menswaardige opvang voor verlaten kinderen. De doelstelling van de resolutie was Bulgarije een helpende hand te reiken, om zo snel mogelijk een eind te maken aan de wantoestanden.

Onder druk van de organisatie vzw Help the Children en van Britse hulporganisaties beloofde de Bulgaarse overheid in februari het weeshuis in Mogilino onmiddellijk te sluiten.

Het voorstel van resolutie, collega's, had ook de bedoeling om mee te helpen, voornamelijk geïnspireerd door de bezorgdheid over de situatie van de gehandicapte en

verlaten kinderen in Bulgarije. Het was de uitdrukkelijke bedoeling dat de Vlaamse Regering die grote bezorgdheid aan de Bulgaarse overheid zou kenbaar maken. Er is toen een fact-findingdelegatie met Vlaamse vertegenwoordigers naar ginds getrokken, met onder andere vertegenwoordigers van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en een medewerker van het kabinet van minister Vanackere. Vlaanderen heeft heel wat knowhow inzake de opvang en de therapie van kinderen met een handicap.

Minister Vanackere, die toen de Vlaamse Regering vertegenwoordigde tijdens de bespreking in de plenaire vergadering, heeft uitdrukkelijk bevestigd dat dit bezoek geen symbolisch bezoek mocht zijn. Het was de bedoeling om niet alleen een mentaliteitswijziging teweeg te brengen, maar ook om te helpen aan een competentieverhoging. Binnen de Vlaamse Gemeenschap is het respect voor de competentie van de sector algemeen. Het was de bedoeling om ervoor te zorgen dat we op het niveau van de competentieverhoging zouden nagaan op welke manier de Vlaamse Gemeenschap een duurzame bijdrage kan leveren aan het verbeteren van de leefomstandigheden van de betrokken kinderen.

Vorige week, een half jaar later, is nochtans gebleken dat er niets is veranderd. De Bulgaarse wezen verblijven nog steeds in dat vreselijk tehuis. Het personeel is nog steeds hetzelfde. De kinderen die elders zouden worden opgevangen, zijn er nog steeds. Op wat beperkte dringende medische hulp na, is er, ondanks eerdere berichten uit Bulgarije over verbeteringen, aan de omkadering en aan de behandeling van personen met een handicap niets gewijzigd. Onder druk van de Britse en van onze eigen federale overheid heeft de Bulgaarse overheid in februari 2008 beloofd het weeshuis onmiddellijk te sluiten. Dat is nog steeds niet gebeurd. De situatie blijft even schrijnend.

We weten allemaal dat de situatie in weeshuis Mogilino spijtig genoeg geen uitzondering is. Het is slechts een van de vele tehuizen. Dokters raden moeders nog steeds aan hun gehandicapte kinderen te verlaten en er niet meer naar om te kijken. Dit is tekenend voor de mentaliteit in Bulgarije.

In het verleden hebben opeenvolgende Bulgaarse regeringen beloofd het opvangsysteem voor gehandicapte kinderen te hervormen. De voorbije zes jaar hebben de Wereldbank, de Europese Unie en andere instellingen, projecten en landen Bulgarije voor meer dan 30 miljoen dollar aan leningen en donaties verstrekt om het welzijn van kinderen te bevorderen en om het opvangsysteem grondig te hervormen. We mogen luidop de vraag stellen wat er met dat geld is gebeurd.

Tot slot wil ik opmerken dat de situatie in Bulgarije geen uitzondering is. De situatie is in veel landen in het voormalig Oostblok, in Centraal- en Oost-Europa, even

schrijnend. Vaak gaat het om landen die tot de EU behoren. We moeten hier zeker aandacht aan besteden. We moeten deze situatie zeker ook op het niveau van de EU durven aankaarten en aanklagen. Dit gebeurt helaas nog veel te weinig. Onze vertegenwoordigers, over alle partijgrenzen heen, hebben nochtans een morele plicht. Europa moet aandacht aan de situatie van de gehandicapte kinderen besteden. De EU moet eisen dat de rechten van deze kinderen in alle lidstaten worden gewaarborgd en gerespecteerd.

Mijnheer de minister, hebt u inmiddels initiatieven genomen? Hebt u er bij de Bulgaarse regering op aangedrongen dat ze haar verbintenissen zou nakomen en dat ze de nodige middelen zou vrijmaken om het opvangsysteem voor gehandicapte kinderen grondig en structureel te hervormen en om in een aangepaste opvang te voorzien? Zo ja, welk antwoord heeft de Bulgaarse regering gegeven? Wat is het standpunt van de Bulgaarse regering?

Vlaanderen beschikt over een grote competentie inzake de opvang van personen met een handicap. Tijdens de plenaire bespreking heeft de Vlaamse Regering beklemtoond dat ze zou nagaan op welke wijze de Vlaamse Gemeenschap met betrekking tot de competentieverhoging een duurzame bijdrage tot de verbetering van de leefomstandigheden van de betrokkenen kon leveren. Zijn er inmiddels initiatieven genomen om na te gaan in welke mate Vlaanderen Bulgarije kan helpen om te zorgen voor een menswaardige opvang van gehandicapte en verlaten kinderen? Wat is de stand van zaken?

Hebt u hierover al overleg met de minister van Welzijn of met het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap gepleegd?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, tijdens de bespreking van de resolutie betreffende de opvangsituatie van gehandicapte en verlaten kinderen en jongeren in Bulgarije tijdens de plenaire vergadering van 23 januari 2008 heb ik er, samen met verschillende andere Vlaamse volksvertegenwoordigers, voor gewaarschuwd dat dit initiatief verder dan een tijdelijke en eenmalige opflakking van verontwaardiging moest gaan.

Vorige week heeft de heer Dusauchoit in de kranten een noodkreet geslaakt. Hij heeft tegelijkertijd een niet zo fraai beeld van de politiek geschetst. Ik citeer: "Na ronkende verklaringen van veel politici in januari, schiet er ook in ons land van politieke initiatieven niet veel meer over". De heer Dusauchoit stelt onder meer dat de Vlaamse overheid geen geld vrijmaakt.

Deze uitspraak doet me enigszins de wenkbrauwen fronsen. Tijdens de besprekingen in de Commissie

voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme en in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin op 26 februari 2008 zijn heel wat constructieve en positieve aanzetten gegeven. Ik hoop dan ook dat deze uitspraak wat overtrokken is.

Natuurlijk is het niet realistisch te verwachten dat de Bulgaarse situatie op een paar maanden tijd wordt omgekeerd. Dit zal voor de Bulgaarse overheid een werk van zeer lange adem zijn. Wat mij benieuwt, is of er een begin van mentaliteitswijziging bij de politieke verantwoordelijken en bij de politici is.

Hoewel de Bulgaarse overheid dit voordien heeft beloofd, heb ik vernomen dat het tehuis toch niet zou worden gesloten. Ik zou graag de beweegredenen kennen. Kunt u ons informeren over de stand van zaken, over het resultaat van de voorbije initiatieven en over de lopende acties?

Ik besef dat een aantal van deze vragen even goed tot minister Vanackere kunnen worden gericht. Ik hoop dat de minister, in overleg met minister Vanackere, een gecoördineerd antwoord kan verstrekken. Ze hebben beide op het bestaande samenwerkingsakkoord geweten. We stellen projectmiddelen ter beschikking. De Vlaamse overheid zou nagaan hoe de interesse van de Vlaamse actoren om samenwerkingsverbanden met actoren in Oost-Europese en Centraal-Europese landen op te zetten, zou kunnen worden aangezwengeld. Dit zou gebeuren met het oog op ervaringsuitwisseling, de verhoging van expertise en het bewerkstelligen van een mentaliteitswijziging binnen de individuele Bulgaarse instellingen. Dergelijke projecten zouden prioriteit krijgen. Kunt u hier enige toelichting bij geven?

Verder zouden tijdens het congres van European Association for Service Providers for People with Disabilities op 3 en 4 april 2008 te Brussel ook beurzen voor de Bulgaarse en eventuele andere Oost-Europese voorzieningen worden gefinancierd. Hoe is dit verlopen? Worden die acties gecontinueerd? Ik vind dergelijke concrete acties zinvoller dan een eenmalige Vlaamse financiële injectie om ons slecht geweten te sussen. Dit betekent echter niet dat de Vlaamse overheid de facto niet investeert. Bovendien is ons toen beloofd dat de buitenlandse aandacht ervoor zou zorgen dat de budgetten van de Bulgaarse overheid zouden worden verhoogd.

Het spreekt voor zich dat deze problematiek breder moet worden aangepakt. De EU moet hier een duidelijke rol in vervullen. Ik verwijs hier naar de oproep die ik tijdens de plenaire zitting over de partijgrenzen heen heb gelanceerd. Ik wil dit met de Europese parlementsleden bespreken. Ik denk dat ons land ter zake een rol kan spelen. We moeten dit in de Raad van Europa grondig opvolgen.

In zijn antwoord heeft minister Vanackere aangestipt dat alle inspanningen van de betrokken overheden op

Belgisch niveau in een gecoördineerd actieplan worden gebundeld. Hij heeft toen verklaard uit te kijken naar een eventuele versterking van de Vlaamse inspanningen door de andere overheden. Wat is de stand van zaken?

Tot slot verwijs ik naar mijn inbreng tijdens de bespreking in deze commissie. Ik heb toen gezegd dat we zeker in belangenverenigingen moeten investeren. Ik verwijs in dit verband naar het European Disability Forum (EDF), een Europese organisatie die honderden gehandicaptenorganisaties overkoepelt. Het gaat hier om een heel belangrijke organisatie, die contacten met lokale besturen, met ouders, met organisaties en met personen met een handicap zelf heeft. In de jaren voor de toetreding van de nieuwe lidstaten heeft het EDF een capacity building-project opgezet. Ten tijde van het communisme hadden personen met een handicap volgens die staten geen stem. Ze hebben, nu de Berlijnse Muur is gevallen, nog steeds geen stem, want ze zijn dat niet gewend. Ze hebben nooit geleerd voor zichzelf op te komen en met verschillende partners samen te werken om de eigen levenssituatie te verbeteren. Door middel van samenwerkingsverbanden kan misschien ook in de bestaande internationale, nationale en lokale belangenverenigingen worden geïnvesteerd. Ziet u op dit vlak mogelijkheden?

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Mijnheer de voorzitter, wat we recent hebben kunnen lezen, heeft ons ook verontrust. Blijkbaar is tijdens het zogenaamde resonantiebezoek weinig verandering geconstateerd. In het licht van onze eigen initiatieven, de beslissingen van de Vlaamse Regering, het bezoek van de expertencommissie en de initiatieven die ons zijn meegedeeld, meen ik dat de minister wat feedback mag geven. Met op de achtergrond al wat we recent hebben vernomen, sluit ik me aan bij de vraag naar informatie en aftoetsing.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Collega's, dank u voor de blijvende interesse in het thema dat hier al aan bod kwam. Ik heb op 26 februari al tekst en uitleg gegeven bij het verslag van de expertencommissie. Ik heb toen initiatieven aangekondigd.

Ik heb in januari een brief gestuurd aan de ambassadeur van Bulgarije. Hierin heb ik aan de Bulgaarse overheden uitgebreide toelichting gevraagd over de misstanden in de betrokken instellingen en over de manier waarop de Bulgaarse overheid een structurele oplossing zou bieden aan de problemen. Bovendien heb ik verwezen naar de vele Bulgaarse projecten die vanuit Vlaanderen worden ondersteund in de welzijnssector, en heb ik de hoop uitgedrukt dat die steun op een efficiënte manier zou worden geïntegreerd in het beleid van de Bulgaarse overheid.

De tweede en derde vraag zal ik samen beantwoorden, aangezien ze inhoudelijk sterk bij elkaar aansluiten. Ik kan u bijtreden, mevrouw Stevens, dat het initiatief ten gevolge van de resolutie van 23 januari 2008 meer moet zijn dan een tijdelijke opflakking van verontwaardiging. Het moet gaan om constant en structureel beleid. Dat is wat Vlaanderen onder deze en vorige regeringen gedaan heeft. Zelf heb ik op dat ogenblik al gewezen op de structurele samenwerking die het Vlaamse buitenlandse beleid al lange tijd onderhoudt met Bulgarije, onder meer in de sector van de gehandicapten. Ik beloofde de nodige aandacht en middelen te besteden aan projectvoorstellen die op een structurele wijze een kentering in het Bulgaarse beleid zouden kunnen teweegbrengen. Ik wees er echter ook op – en ik blijf daar bij – dat Bulgarije, als EU-lidstaat, moet toezien op de correcte uitvoering van de Europese regelgeving. Het is de plicht van de EU om op misstanden te wijzen en op hervormingen aan te dringen. Vlaanderen kan daarin niet als een soort voogd optreden in de bilaterale relaties.

Zoals beloofd, ging bij de selectie van projecten voor Bulgarije in 2008 speciale aandacht naar de sector van kinderrechten en gehandicapten. Er werden voor het budgettaire jaar 2008 dan ook opnieuw een aantal projecten in de gehandicaptensector ingediend en geselecteerd. De besluitvorming is nog niet helemaal rond, maar er zullen wellicht drie projecten worden gefinancierd. Ze streven alle drie een structurele verandering na van onder meer de mentaliteit, de wetgeving en de infrastructuur door op nationale schaal en met betrokkenheid van de overheid, en soms zelfs in samenwerking met internationale organisaties, projecten te organiseren.

De evaluatie van de structurele Vlaamse projecten in Bulgarije door de expertencommissie was positief. In het rapport staat dat onze projecten al vruchten afwierpen. Een aantal modelthuizen functioneren zoals in Vlaanderen. De Vlaamse regelgeving stond ook model voor de Bulgaarse. De toepassing ervan vergt echter een continuïteit van het bestuur en een ingrijpende maatschappelijke mentaliteitswijziging. Met vereende krachten kunnen Vlaamse organisaties die wijziging proberen te verwezenlijken in een nieuw en breed project dat structurele verbeteringen nastreeft. Dat is waar de nieuwe geselecteerde projecten ook zullen op inspelen. Vanzelfsprekend kunnen wij met onze bescheiden middelen niet de hele situatie omkeren. We mogen wel fier zijn op onze inspanningen. Die samenwerking werpt vruchten af.

Minister van Welzijn Vanackere en ikzelf streven er bovendien naar om op de Bulgaarse problematiek een gecoördineerd antwoord te bieden. Daarom werd tussen onze diensten en de betrokken middenveldorganisaties overleg gepleegd en informatie uitgewisseld. Zo werd er bijvoorbeeld op 5 juni 2008 een informatievergadering georganiseerd door het VAPH in samenwerking met de vzw Help the Children, opgericht onder impuls van Chris Dusauchoit, en enkele andere organisaties die reeds in

Bulgarije actief zijn. Het beleid betreffende het Samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa werd tijdens deze vergadering toegelicht. Er werd duidelijk gesteld dat projecten – zeker in die sector in Bulgarije – ook aan bod zouden komen bij de financiering. De situatie in Bulgarije werd geschetst door deelnemers van de expertenmissie, er werden ervaringen weergegeven van organisaties die in het verleden reeds actief waren in Bulgarije, en er werden toelichtingen gegeven omtrent financieringsmogelijkheden zowel vanuit Europese fondsen als vanuit het Vlaamse buitenlandse beleid. Er werd voornamelijk geen opvolgingsinitiatief gepland. Ik neem dus aan dat de heer Dusauchoit niet doelt op de Vlaamse overheid als hij stelt dat er geen geld wordt vrijgemaakt. Een gebrek aan inspanningen kan ons alleszins niet verweten worden.

Minister Vanackere heeft inderdaad een budget vrijgemaakt voor de deelname van enkele Bulgaarse afgevaardigden aan het congres van de European Association for Service Providers for People with Disabilities in Brussel. Er hebben enkele Bulgaarse afgevaardigden aan dit congres deelgenomen. In de rand van dit congres waren er overlegmomenten met Vlaamse geïnteresseerde organisaties om de mogelijkheid van partnerschappen af te tasten. Er werd voor zover ik weet voornamelijk geen opvolgingsinitiatief gepland door minister Vanackere.

Het VAPH en het agentschap Inspectie hebben sinds de missie van experten in januari op geregelde basis deelgenomen aan overleg opgezet door het kabinet-Onkelinx, federaal minister van Gezondheid. Op dit overleg waren ook de betrokken Waalse en federale administraties aanwezig. Dit heeft niet geleid tot één plan. Dit bleek immers moeilijk te realiseren. Ik stel immers vast dat de problematiek in Wallonië hooftnaam niet in de media aan bod is gekomen, zodat er daar minder maatschappelijk en politiek draagvlak bestaat om structurele actie te ondernemen.

Zoals ik eerder heb gesteld, streef ik ernaar de nodige aandacht en middelen te besteden aan projectvoorstellen die op een structurele wijze een kentering in het Bulgaarse beleid zouden kunnen teweegbrengen door ondersteuning van wetgevende capaciteit, vorming van nationale verantwoordelijken enzovoort.

De rol van de Europese Unie mag niet onderschat worden in deze hervorming, al was het maar om de corruptie in Bulgarije in te dijen.

De projecten die recentelijk geselecteerd werden, trachten een structurele verandering te brengen in de Bulgaarse zorgsector met het oog op lokale capaciteitsopbouw.

Een ander voorbeeld van door de Vlaamse overheid georganiseerd initiatief in functie van de Bulgaarse capaciteitsopbouw, betreft een bezoek van enkele

Bulgaarse Europarlementsleden aan voorzieningen voor jongeren in Vlaanderen. Doel van de parlementsleden was een beter beeld te krijgen van de inhoud en de organisatie van de zorg in Vlaanderen.

Het bezoek vond plaats op maandag 23 juni. Het werd georganiseerd door het VAPH op vraag van het kabinet-Onkelinx. Het doel van de betrokken parlementsleden was een beter beeld te krijgen van de inhoud en de organisatie van de zorg in Vlaanderen. De delegatie bestond uit drie Bulgaarse Europarlementsleden, vergezeld van twee assistenten. Ze bezochten verscheidene voorzieningen voor gehandicapte jongeren, onder andere een rijkhuis waar jongeren met begeleiders huizen te midden van de Vlaamse samenleving.

De evaluatie van het werkbezoek was positief. De Bulgaarse delegatie stond versteld van het zeer diverse aanbod van zorgvormen. Hopelijk draagt ook dit initiatief bij tot een grotere Bulgaarse bewustwording in deze materie.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, het is belangrijk om dit dossier op de voet te blijven volgen. Er moet nog een lange weg worden afgelegd vooraleer die mentaliteitswijziging in Bulgarije op het terrein zal worden verwezenlijkt.

Die situatie is helaas niet beperkt tot Bulgarije, maar doet zich ook voor in verschillende andere landen in Oost- en Centraal-Europa. Het is ook belangrijk om dit dossier open te trekken naar die landen. Mijnheer de minister, u zegt dat u niet kunt optreden als voogd, maar vanuit Vlaanderen kunnen we toch stimuli geven aan onze vertegenwoordigers in het Europees Parlement om dit probleem onder de aandacht te houden, ten einde de rechten van deze kinderen met een handicap te waarborgen en te respecteren.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik ben een beetje verbaasd dat er geen zicht is op een gecoördineerd plan vanuit de federale overheid in samenwerking met de gemeenschappen. Dat is jammer. Toch ben ik blij dat Vlaanderen niet zit te wachten op een federaal initiatief, maar zelf initiatief neemt en reageert op de noodkreet. Vlaanderen heeft een bescheiden maar belangrijke aanzet gegeven om de situatie te verbeteren.

Misschien is dit slechts een druppel op een hete plaat, maar het kan wel een verschil maken voor de kinderen zelf. We moeten onze inspanningen verderzetten om de situatie voor die kinderen in Bulgarije te verbeteren. Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid zijn ervaring deelt met de Bulgaarse overheid en probeert samen te werken om het concept van community-based zorgen ook in

Bulgarije te laten doorsijpelen. We moeten dus vooral de-institutionaliserend werken. Dat is ook het probleem daar. Er zijn massa's instituten met honderden kinderen. Het personeel voelt zich niet betrokken en geeft wel zorgen, maar geen liefde. Die mentaliteitswijziging moet er komen, want die kinderen zijn ook mensen die recht hebben op zorg, maar ook op liefde.

Wanneer de mentaliteit kan wijzigen, zullen de personeelsleden zich meer betrokken voelen met de zorgen voor die kinderen en zullen ook de ouders, families en dorpen vanwaar ze afkomstig zijn, zich meer betrokken voelen. Dat is al heel wat. Het hoeft niet altijd veel geld te kosten.

In de commissie voor Welzijn heeft minister Vanackere gezegd dat de Vlaamse Gemeenschap een budget van 250.000 euro vrijmaakt, maar vorige week heeft minister De Gucht in de Senaat gezegd dat eenzelfde budget werd vrijgemaakt. Gaat dat over het Vlaamse budget of bedoelt hij dat er bovenop het Vlaamse budget nog eens 250.000 euro bijkomt?

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Ik hoop dat er na verloop van tijd een mentaliteitswijziging zal komen en dat het lot van de kinderen zal verbeteren door de steun van Europa en Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik onderschrijf wat is gezegd. Mevrouw Stevens, u kunt een overzicht vragen voor de vorige jaren, maar voor 2008 zullen er normalerwijze drie projecten worden geselecteerd en die bedragen samen 250.000 euro. Dat komt uit het budget van Buitenland. Ik weet niet of u het hebt over een aparte bijdrage van minister Vanackere, ik vermoed van niet. Mijn antwoord slaat op het budget samenwerking met Bulgarije 2008.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de aandacht voor seksueel geweld tegen vrouwen in het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Verkrachting is een misdad die nooit en op geen enkele wijze kan worden

goedgepraat. Toch worden vrouwen en meisjes in de hele wereld slachtoffer van wijdverspreide en opzettelijke daden van seksueel geweld. Twee weken geleden is dit thema aan bod gekomen naar aanleiding van het maandelijks themadebat in de VN-Veiligheidsraad over seksueel geweld tegen vrouwen tijdens conflicten.

De VN-Veiligheidsraad heeft unaniem beslist dat verkrachting een oorlogswaapen is en een bedreiging vormt voor de internationale veiligheid. In een resolutie worden verkrachting en andere vormen van seksueel geweld gebrandmerkt als een oorlogstactiek om te vernederen, te domineren, angst in te boezemen, en burgers of een etnische groepering te verdrijven.

Hiermee wordt erkend dat seksueel geweld niet alleen de gezondheid en veiligheid van vrouwen, maar ook de economische en sociale stabiliteit van hun landen diep raakt. Vorige week werd er bijzondere aandacht besteed aan de schrijnende verhalen uit Congo over het grootschalige seksuele geweld tegen vrouwen. Die verhalen zijn hartverscheurend en mogen ons niet onberoerd laten. Aan die gruwel moet iets gedaan worden, ook politiek.

Hoewel deze Vlaamse Regering in het verleden op initiatief van voormalig minister-president Leterme een aantal projecten in Congo heeft gesteund en er ook vanuit Onderwijs en Cultuur nog ondersteuning gebeurt van projecten in Congo, behoort Congo niet tot de landen die ondersteuning krijgen vanuit de Vlaamse ontwikkelings-samenwerking. Toch mag deze problematiek niet aan onze aandacht ontsnappen.

Het is dan ook noodzakelijk dat u als minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking mee de nodige inspanningen doet. U bent er als minister altijd prat op gegaan dat u Vlaanderen internationaal op de kaart wilde zetten. Gelet op deze visie kunt u vanuit Vlaanderen niet in gebreke blijven om deze problematiek internationaal aan te kaarten.

Mijnheer de minister, welke initiatieven hebt u al genomen om deze problematiek op internationaal vlak aan te kaarten? Hebt u dit probleem al ter sprake gebracht bij uw collega's uit de Vlaamse Regering die vanuit hun beleid wel projecten hebben lopen en ondersteunen in landen waarvan bekend is dat er op grootschalige wijze seksuele terreur plaatsvindt tegen vrouwen?

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Mijnheer de minister, ik wil me aansluiten bij de vraag. U weet dat mevrouw Smet en ik trekkers zijn van SOS Oost-Congo. Op de benefiets die we doen, hebben we vernomen dat er initiatieven zouden genomen zijn door de federale minister van Buitenlandse Zaken. Er zou worden gezorgd voor de financiering van mobiele rechtbanken die in de dorpen

misdadigers gaan berechten, zowel bij de rebellen, bij het regelmatige leger als bij de burgers.

Hebt u al overlegd? Kan er vanuit uw departement steun worden verleend via de fondsen om hersteloperaties te financieren of via de financiering, samen met de federale minister, van de rechtbanken om vervolging te laten gebeuren? Er zijn rechters ter plaatse, maar er zijn blijkbaar geen fondsen om hen te betalen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de problematiek in Oost-Congo is inderdaad schrijnend en ons allemaal bekend. Ieder jaar zijn maar liefst 60.000 mensen in Oost-Congo het slachtoffer van seksuele foltering. De regio kampt nog met de historische gevolgen van de genocide in buurland Rwanda.

De Rwandese Hutu-rebellen van les Forces démocratiques de libération du Rwanda (FDLR) in Oost-Congo, die na de Rwandese genocide in 1994 naar Congo zijn gevlucht, zijn schuldig aan veruit de meeste seksuele wredeheden. Maar ook Congolese rebellen en zelfs het Congolese leger maken zich schuldig aan dergelijke delicten.

Op 13 maart 2008 keurde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties resolutie 1804 goed, waarin de leden van de FDLR, de ex-FAR/Interahamwe en andere gewapende Rwandese groeperingen die in het oosten van Congo opereren, worden opgeroepen onmiddellijk de wapens neer te leggen. Uiteraard steunen wij deze resolutie ten volle.

Ik kan u verzekeren dat ik ten eerste was aangedaan bij het vernemen van de berichtgeving over de situatie in Oost-Congo. Ik meende dat Vlaanderen niet onbekommerd mocht toezien op deze gruwel. Om die reden besliste ik om 300.000 euro uit te trekken voor noodhulp aan de slachtoffers. Omdat het om een beslissing ging die de 150.000 euro overschreed, diende ik dit voor te leggen aan de ministerraad, die op 7 maart zijn goedkeuring verleende. De Vlaamse Regering geeft dit bedrag aan het Rode Kruis-Vlaanderen. Dit was al beslist op het moment dat u met uw initiatief kwam, mevrouw Hoebeke. De afdeling besteedt dit geld niet aan één welbepaald project, maar levert slachtofferhulp via het Internationale Rode Kruis. Seksueel geweld is een transversaal thema dat deze organisatie in alle acties voor bescherming van slachtoffers in het gebied integreert.

De standaarden van het Rode Kruis-Vlaanderen worden hierbij gerespecteerd. Met de middelen bieden gezondheids- en counselingcentra slachtoffers van seksueel geweld een allesomvattende medische verzorging en psychologische hulpverlening. Counselingcentra voor slachtoffers van seksueel geweld worden in Noord- en

Zuid-Kivu gerehabiliteerd. Daarnaast worden micro-economische initiatieven op poten gezet om slachtoffers van seksueel geweld te helpen een inkomen te verwerven voor zichzelf en hun families. Die initiatieven voorzien ook in een beroepsopleiding en gereedschap.

Ten tweede wil ik ook wijzen op een door Vlaanderen gefinancierd project in de provincie Vrijstaat in Zuid-Afrika, genaamd ‘Domestic Violence and Rape Victim Empowerment programme targeted at Children and Women’. Dit doet specifiek vanuit het terrein aan capaciteitsopbouw. In de ziekenhuizen waar de slachtoffers terechtkomen, worden deze misbruikte vrouwen of meisjes opgevangen door sociaal werkers. Zij verzorgen het verwerkingsproces en trachten hen beter te wapenen tegen dit soort delicten. Het initiatief zorgt voor een onmiddellijke beschikbaarheid van politiepersoneel en zelfs rechters, om een klacht in te dienen en een correcte vervolging van de daders te bespoedigen. Daarnaast verzorgt men ook opleiding en bijscholing van alle betrokkenen bij slachtofferhulp – bijvoorbeeld ngo’s – en bewustmakings- en preventiecampagnes in scholen en gemeenschappen. Het project loopt sinds 2002.

In Mozambique werken wij samen met UNAIDS specifiek in op de problematiek van de vervrouwelijking van hiv en aids. Hierbij wordt aandacht besteed aan vrouwen die het slachtoffer van huiselijk geweld zijn en aan de stigmatiseringsproblematiek.

In de strategienota’s die de Vlaamse overheid met de regeringen van Zuid-Afrika en Mozambique is overeengekomen, komt het thema gender uitdrukkelijk naar voor als transversaal thema. Ook in de strategienota met Malawi, die in het najaar zal worden aangenomen, is gender een horizontale prioriteit. Deze aandacht voor gendergelijkheid en de positie van de vrouw in de samenleving laat toe om hiervoor in de gekozen sectoren aandacht te hebben. In de sector volksgezondheid staan de positie van de vrouw en de problematiek van seksueel geweld hoog op de agenda.

Het is een feit dat in onze partnerlanden acute noden bestaan met betrekking tot geweld. Zo zal de volgende bijdrage aan de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) gewijd zijn aan preventieve gezondheidszorg en seksuele en reproductieve gezondheid, waarbij binnen dit opzet de nodige aandacht zal worden besteed aan geweld tegen vrouwen. De gevolgen van geweld vormen immers een belangrijk obstakel voor het bereiken van de Millenniumdoelstellingen (MDG), in het bijzonder Millenniumdoelstelling 4 tot Millenniumdoelstelling 6, de zogenaamde ‘Gezondheids-Millenniumdoelstellingen’.

De obstakels tot het bereiken van de Gezondheids-MDG’s in de landen van Zuidelijk Afrika zijn gelijkaardig. Er is de regionale dimensie van de epidemiologie: malaria, hiv en andere soa’s, bloedarmoede veroorzaakt

door ondervoeding of onaangepaste voeding, geweld tegen vrouwen en uiteraard een slecht functionerend gezondheidssysteem.

Vlaanderen zal een programma van de Wereldgezondheidsorganisatie steunen ter verbetering van zwangerschapsbegeleiding en hiermee bijdragen tot het bereiken van MDG 4 –vermindering van kindersterfte – en MDG 5 – vermindering van kraambedsterfte. Bijzondere aandacht zal gaan naar het opsporen van geweld tegen moeders tijdens de zwangerschap. In het kader van het voorgestelde programma zal de component geweldpreventie aan een bestaand WGO-protocol voor zwangerschapsbegeleiding worden toegevoegd.

Het mag overigens niet de bedoeling zijn uitsluitend te focussen op seksueel geweld. Om even terug te komen op het voorbeeld van Oost-Congo: waarnemers stellen er vast dat de gezondheidsnoden ruimschoots de problematiek van verkrachtingen overstijgen. Door het aanzuigefect van de zogenaamde Panzi-ziekenhuizen, die zich toeleggen op hersteloperaties na verkrachtingen, dreigt het lokale gezondheidssysteem in Oost-Congo te worden verwaarloosd. Het is schrijnend dat sommige noodbehoevende Congolezen moeten voorliegen dat ze verkracht zijn geweest, om toch maar toegang te krijgen tot verzorging. Eenmaal de problematiek uit de aandacht verdwijnt en de geldstromen voor deze ziekenhuizen worden stopgezet, kan dit fataal zijn voor de algemene gezondheidsvoorziening in de regio. Dit voorbeeld leert dat een verticale, eendimensionale aanpak van de problematiek niet voldoende is. Het is juist om die reden dat ik de acties rond geweld tegen vrouwen binnen het ruime kader van de volksgezondheid, met bijzondere aandacht voor seksuele en reproductieve gezondheid, wens te behandelen.

Ten slotte wil ik erop wijzen dat de impact van Vlaanderen op het beschermen van vrouwen en meisjes in conflictgebieden in zekere mate beperkt is doordat een aantal bevoegdheden op het federale niveau liggen. Vlaanderen kan niet deelnemen aan militaire operaties, de uitvoering van VN-programma’s voor ontwapening, demobilisatie en re-integratie enzovoort.

Mijn bijdrage in deze problematiek strekt zich uit tot het toezicht op een genderintegratie bij ondersteunende programma’s voor conflictbeheersing en vredesopbouw. Gender is, zoals gesteld, reeds geïntegreerd in onze programma’s. In oktober volgt in de VN-Veiligheidsraad een thematisch debat over seksueel geweld in oorlogstijden. De Senaat stelde in zijn resolutie van 13 maart 2008 dat hij een rondetafelconferentie over dit thema zou organiseren, teneinde tot een gecoördineerd standpunt te komen. Vlaanderen zal hier vertegenwoordigd zijn.

De ontwikkelingssamenwerking van de andere departementen is gericht op projecten die aanleunen bij hun

domeinspecifieke thematiek. De Vlaamse beleidsdomeinen die zich momenteel het meest met internationale samenwerking inlaten – Onderwijs, Leefmilieu, Landbouw en Visserij – hebben geen projecten op stapel staan die betrekking hebben op de problematiek van seksuele terreur.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik stel verheugd vast dat u aan deze bijzonder schrijnende problematiek aandacht besteedt. U hebt gesproken over de rondetafelconferentie. Ik neem aan dat die in de komende weken zal plaatsvinden. Het is misschien zinvol om ons achteraf op de hoogte te brengen van de resultaten die hieruit zijn voortgevloeid.

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, ik kijk uiteraard uit naar een volgende vraag van mevrouw Dillen, maar ik wil het verslag van de rondetafelconferentie ook rondsturen naar de commissieleden.

Mevrouw Marijke Dillen: Is er al een timing vooropgezet?

Minister Geert Bourgeois: Ik ken de datum nog niet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marie-Rose Morel tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het dalende aantal Chinese toeristen in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Morel heeft het woord.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is een open deur intrappen als ik zeg dat de Chinese economie al jaren groeit op een niveau ver boven dat van de Verenigde Staten en Europa. Dit heeft als logisch gevolg dat ook het welvaartsniveau van de mensen daar stijgt. De groep mensen die in staat is om buiten de grenzen de wereld te gaan verkennen, is de voorbije jaren spectaculair gestegen. In tegenstelling tot vroeger ziet men steeds meer Chinese toeristen die ook Europa bezoeken. Dat is natuurlijk positief.

Het aantal reizigers zal ook de komende jaren nog blijven toenemen. Dat zijn enerzijds mensen die op zakenreis komen als gevolg van de economische boom en

anderzijds mensen die op plezierreis komen omdat ze meer kunnen spenderen dan vroeger. Het openstellen van de Chinese grenzen – veel meer dan vroeger – heeft natuurlijk tot gevolg dat de Europese landen proberen zoveel mogelijk toeristen te verleiden, want dat brengt geld in het laatje.

Het aantal reizen vanuit China is de laatste jaren tot 31 miljoen gestegen. Dat is het laatste cijfer dat ik heb kunnen terugvinden en het dateert van 2005. Dat is een spectaculair aantal. Er wordt verwacht dat dit ook de komende jaren nog zal stijgen. Het is dus een doelgroep waarnaar uitgekeken kan worden.

De boom die is begonnen, krijgt echter plotseling een knik. Het aantal Chinezen dat visa aanvraagt bij de Franse ambassade is met 70 percent gedaald op één jaar tijd. Dat is een rare evolutie. In maart 2006 bent u in Peking geweest. Er is toen een convenant afgesloten met een Chinese luchtvaartmaatschappij. In ruil daarvoor is er een kantoor van Toerisme Vlaanderen geopend. Ik neem aan dat u via die weg heel wat informatie kunt krijgen over de interesse bij Chinezen om Vlaanderen te bezoeken. Er werd toen gesproken over een eventuele opening van CNTA – de tegenhanger van Toerisme Vlaanderen – in België, meer specifiek in Vlaanderen.

Hebt u een idee waaraan het gewijzigde reispatroon dat erg spectaculair is, te wijten is? Tekent zich dat ook af in de interesse voor ons kantoor in Peking? Is er een gevolg gegeven aan de gesprekken met CNTA? Zijn er nog contacten? Hoe kunnen we die knik terug ombuigen? De opportuniteiten die voor het rapen liggen, mogen we niet laten wegglijpen. In Nederland daalt het aantal toeristen niet. We zien er het omgekeerde. Ik heb de indruk dat er een erg gericht beleid wordt gevoerd om de Chinezen uit te nodigen Nederland te bezoeken en daar als toerist uiteraard geld te spenderen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Morel, ik ben een klein beetje verwonderd dat u uw vraag focust op het aantal visa-aanvragen op de Franse ambassade. Dat staat niet zo direct in relationeel verband tot de situatie van het aantal Chinese toeristen dat naar Vlaanderen komt. Ik kom daar straks op terug. De cijfers van Toerisme Vlaanderen wijzen vooralsnog niet op een sterk gewijzigd reispatroon van de Chinese toeristen.

De sterke daling in het aantal visumaanvragen bij de Franse ambassade in Beijing is van heel recente datum, en zou een antwoord zijn op de politieke spanningen tussen China en Frankrijk na de protesten tegen de doortocht van de Olympische toorts in Parijs. De berichtgeving hieromtrent is in China heel diffuus. De

overheid zou volgens die berichten officieel geen maatregelen opgelegd hebben aan touroperators. Men spreekt enkel over een zelfregulerende actie van de sector. Het kantoor van Toerisme Vlaanderen in Beijing werd echter door touroperators op heel discrete wijze ingelicht over een door de lokale overheid gesuggereerde ban op reizen naar Frankrijk. Reizen naar Frankrijk zouden daarbij niet massaal geannuleerd worden. Het zou wel gaan om een weigering van de sector om nog langer visa aan te vragen op de Franse ambassade en consulaire diensten. De verblijfsduur in Frankrijk wordt daardoor per definitie korter dan in andere Europese landen of leidt ertoe dat het land in zijn geheel wordt gemedan. Impliciet houdt dit ook in dat er geen reizen meer worden georganiseerd met uitsluitend Frankrijk als bestemming.

De impact voor Vlaanderen hoeft zeker niet negatief te zijn, aangezien touroperators beweren geen reizen naar Europa te hebben geannuleerd. De actie van de Chinese sector heeft eerder tot gevolg dat de indeling van een Europeis wordt herzien, met een langer verblijf in de andere Europese landen buiten Frankrijk. Het lijkt logisch dat Vlaanderen met Brussel dan een geschikte, nabijgelegen alternatieve bestemming kan zijn. Als in het slechtste geval de situatie echter nog meer verzuurt, zou dit kunnen leiden tot een daling in het aantal Europeizen. In een dergelijk geval kan Vlaanderen uiteraard ook een daling kennen van het aantal Chinese bezoekers.

Gezien het feit dat officieel geen enkele communicatie is gebeurd rond dit veronderstelde verbod en Chinese touroperators het stilzwijgen bewaren over de situatie, kan Toerisme Vlaanderen ook geen enkele actie ondernemen om direct op de situatie in te spelen, evenmin om indirect deze situatie te gebruiken. Toerisme Vlaanderen in Beijing blijft in zijn eigen communicatie dan ook gebonden tot de reguliere aanpak.

Ik heb cijfers opgevraagd bij Toerisme Vlaanderen omdat uit het antwoord dat me was verstrekt, niet direct bleek dat dit geen gevolgen heeft voor Vlaanderen. We hebben natuurlijk geen cijfers van dag op dag. Voor het Vlaamse Gewest, zonder Brussel, was er het afgelopen jaar een stijging van 8 procent van het aantal Chinese overnachtingen. Over de afgelopen vijf jaar gaat het over een stijging van 18,6 procent. Er is wel een daling van het aantal overnachtingen in Brussel zelf, maar niet in het Vlaamse Gewest. De grootste stijging van het aantal Chinese overnachtingen vond plaats in 2004. Dat heeft te maken met het feit dat toen het ADS-verdrag (Approved Destination Status) met Europa is getekend. Sindsdien staat Europa in sterke concurrentie met andere landen omdat China almaar meer zulke ADS-verdragen sluit. Er zijn er enorm veel gesloten na 2004 met andere bestemmingen. Op dit ogenblik zijn er meer dan 130 landen met ADS-status. Dat biedt de Chinese toeristen een veel ruimere keuze. Als we erin slagen om stand te

houden of, zoals de laatste jaren, nog vooruit te gaan, dan is dat een goede zaak omdat we tegen nog grotere concurrentie moeten opboksen. De rechtstreekse luchtvaartverbinding is zeker geen slechte zaak geweest. Het heeft ook niet de enorme boost gegeven die we ervan konden verwachten. De werking van ons kantoor heeft er stilaan effect, omdat we sterke pogingen ondernemen om Antwerpen en andere kunststeden meer te betrekken in dat toerisme. Dat zien we weerspiegeld in de cijfers. Uiteraard heb ik de allerlaatste gegevens niet. Daarvoor is het nog te vroeg. Ik heb geen reden om aan te nemen dat de Franse situatie een effect zou hebben op het bezoek van Chinese toeristen aan Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Morel heeft het woord.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Mijnheer de minister, door het feit dat er een rechtstreekse luchtvaartlijn is, zullen de gevolgen van de Franse situatie voor een deel worden afgeblokt. Als die er niet was geweest, zouden toeristen die op Charles de Gaulle zouden landen maar hun reis annuleerden, ook niet meer bij ons geraken. Op dat vlak is de rechtstreekse luchtvaartlijn een erg goede zaak.

Ik had nog een vraag gesteld over de contacten met CNTA. Worden die nog onderhouden? Zijn die wat doodgebloed? Is daar na uw bezoek in 2006 nog iets uit voortgekomen? Er was toen sprake van een wisselwerking met Toerisme Vlaanderen.

Minister Geert Bourgeois: Ik weet dat niet zo onmiddellijk uit het hoofd. Ik zou daarover contact moeten opnemen met Toerisme Vlaanderen.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Ik wil desgevallend nog wel eens terugkomen naar deze commissie.

Minister Geert Bourgeois: De administrateur-generaal, mevrouw Verdyck, is hier niet meer. Ik had het haar anders meteen kunnen vragen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
